Opłata pocztowa uiszczona ry[illegible]złtem
Najer Folksblat
פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 37 (1030) | Łódź, Niedziela 13 Lutego 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג יא אדר א תרפ"ז. | Nr. 37 (1030)

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 34-7

נאך דער רעדע פון וויצע-פרעמיער.

אפגעווארפן בודזשעט פון פאסט-מיניסטעריום.—געשטראכען דעם דיספאזיציע-פאנד פון אינערן-מיניסטעריום.—מארגען—דיסקוסיע איבער דער רעדע פון וויצע-פרעמיער.

אונצוטרוי-וואטום פאר'ן מיניסטער בארטעל.

ווארשא, 12 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) די אלגעמיינע מיינונג פון סיים איז אז די פרייטאג'דיגע רעדע פון וויצע-פרעמיער בארטעל (זעה דריטע זייט) איז געווען לגמרי איבעריג. זי איז געווען נישט געשיקט, דער וויצע-פרעמיער האט בכלל נישט קיין גליק פון זיינע רעדעס.

היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון ז.ל.נ. די בעשלוסען ווערען געהאלטען בסוד. ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז די ענדעקעס וועלען אריינטראגען א פארשלאג וועגען אינצוטרוי פאר'ן וויצע-פרעמיער.

ד. כ.'עקעס האבען זיך נאך נישט דעצידירט, וואס צו טון.

די „אודאדעציע (סטראנסקי'ס גרופע) נעהמט אין גאנצען נישט קיין שטעלונג צו דער רעדע פון וויצע-פרעמיער.

ווארשא, 12 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פארוואלטונג פון „פיאסט".

ס'איז בעשלאסען געווארען, דערווייל נישט אריינצוטראגען קיין פארשלאג וועגען אינצוטרוי פאר בארטעל'ן.

מארגען (היינט, זונטאג) קומט פאר א פלענאר-זיצונג פון „פיאסט".

ווארשא, 12 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט. די אלגעמיינע מיינונג אין סיים איז, אז דאס, וואס דער סיים האט היינט זיך אזוי אבגערעכענט מיט'ן רעגירונגס-בודזשעט אויסשטרייכענדיג א רייה פאזיציעס פון פאסט און אינערן-מיניסטעריום, איז א רעזולטאט פון בארטעל'ס רעדע אויף דער פרייטאגדיגער סיים-זיצונג.

א רייה קלובען האבען בעשלאסען אויסצודריקען אונצוטרוי דער רעגירונג און אין פלוג האט זיך אפילו געדוכט, אז די רעגירונג וועט א ליאו'ע רגע פאלען.

עס קומען אבער שוין פאר אונטערהאנדלונגען צווישען דער רעגירונג און פארשטעהער פון די קלובען און – מען האפט, אז ס'וועט געלונגען צו קומען צו אן אויסגלייך.

די זיצונג פון פ. פ. ס. האט זיך נאך נישט געענדיגט. יעדענפאלס איז די שטעלונג פון די סאציאליסטען א וואקלענדיגע.

לויט'ן בעשלוס פון סעניארען-קאנווענט וועט די דיסקוסיע איבער די רעדע פון וויצע-פרעמיער פארקומען מאנטאג.

*

די זיצונג פון סיים האט זיך אנגעהויבען 12 א זייגער. מ'איז צוגעטרעטען אפצושטימען די פארשלאגען צו דער צווייטער לעזונג פון בודזשעט.

דער רעפערענט דעפ. בירקא („פיאסט") האט זיך אפגעזאגט פון ווארט.

ס'איז אפגעווארפען געווארען דער פארשלאג פון די קאמוניסטען וועגען אפשאפען דעם פינאנץ אוסטאוו, ס'איז אויך אפגעווארפען געווארען דער דעמאנסטראטיווער פארשלאג פון נ. פ. כ. וועגען דעם געהאלט פאר'ן מלוכה פרעזידענט א. א.

עס ווערען געשטראכען א גאנצע רייהע פאזיציעס פון אויסערן און קריגס-מיניסטעריום, ווייטער ווערט געשטראכען א העלפט פון דיספאזיציע-פאנד פון אינערן מיניסטער, דאן ווערט אפגעווארפען דער גאנצער בודזשעט פון נייעם פאסט-מיניסטעריום. אזוי-ארום איז איבעריג דער פאסטען פון מיניסטער מיעדזשינסקי.

ווארשא, 12 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) באלד נאך דער זיצונג איז דעפוטאט מיעדזשינסקי אוועק צום פרעמיער און געמעלדעט דעם רעזולטאט פון דער אפשטימונג.

מ'האט איבערגעגעבען, אז די רעגירונג האט בעשלאסען צו רעזיגנירען פון דער 3-טער לעזונג און וויל שטעלען צו דער אפשטימונג אלע פאזיציעס מיט א מאל.

480 טויטע און 1000 פערוואונדעטע

דער רעזולטאט פון דער פארטוגאלישער רעוואלוציע.

ליסאבאן, 12 (סת. טעל.) די אלגעמיינע פערלוסטען פון דער רעוואלוציע אין ליסאבאן בעטרעפען 480 טויטע און 1000 פערוואונדעטע.

אונטערגעגאנגען א איטאליענישע שיף

לאנדאן, 12 (סם. טעל.) בעת א געדיכטען נעבעל אין קאנאל לאמאנש איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען א דענישע און איטאליענישע שיף. די איטאליענישע שיף איז אונטערגעגאנגען.

פרעזידענט קולידזש לעגט פאר

צו רעדוצירען די בעות פנונג.

לאנדאן, 12 (אטע) די ענגלישע רעגירונג האט דערהאלטען א פארשלאג פון פרעזידענט קולידזש, וועגען דער ווייטערדיגער רעדוקציע פון דער בעוואפנונג אויפ'ן ים, דער פרעזידענט קולידזש האט אזעלכע ענליכע פארשלאגען איבערגעשיקט אנדערע רעגירונגען.

אנולירען די שטייערן

פון די קליינע מאנופאקטוריסטען.

ווארשא, 12 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). א דעלעגאציע פון קליינהענדלער איז היינט געווען ביים פינאנץ מיניסטער וועגען אנולירען די פערלעגענע שטייערן פאר די קליינע מאנופאקטור-סוחרים, וועלכע געפינען זיך אין א שווערער לאגע. דער מיניסטער האט געבעטען איהם צוצושטעלען די געהעריגע מאטעריאלען.

אויסגעשטארבען פון הונגער אויף א שיף.

פאריז, 12 (אטע) א פראנצויזישע שיף האט געטראפען די איטאליענישע שיף „מארענגא", וועלכע איז בעשעדיגט געווארען דורך א שטורם, פון דער גאנצער מאנשאפט זענען נאר געבליבען 4 מענשען, די איבעריגע זענען אויסגעשטארבען פון הונגער.

פילהארמאניא-זאל
נארוטאוויטש-:אם 20.

„קרן-היסוד", לאדז

היינט, זונטאג, י"א אדר א' (דעם 13/II ה. י.) 8.30 אין אווענד קומט פאר

א פייערליכע אקאדעמיע

לכבוד די מיטגלידער פון דער ארץ-ישראל דעלעגאציע:

ד"ר. שמריהו לעווין מיטגליד פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט;

הרב משה אסטראווסקי מיטגליד פון ועד הלאומי אין ארץ-ישראל;

שמואל טשערנאוויטש (ספוג), סעקרעטאר פון ועד הלאומי;

דוד בעראוואוו מיטגליד פון דער אספת הנבחרים, דעלעגאט פון דער אלגעמיינער יודישער ארבייטער-ארגאניזאציע אין ארץ-ישראל, וועלכע וועלען ארויסטרעטען מיט רעדעס אויף ד. ט.:

„אמת פון ארץ-ישראל"!

בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלניאנא 4), אין „התאחדות" (שענקיעוויטשא 3/5), ביי ה'ה. ה. גורין (נאוואמיעסקא 15) און אין טאג פון דער אקאדעמיע — פון 5 נאכמיטאג אין דער קאסע פון פילהארמאניע. 978

א בעשיידען אייגענסטריג צימער און קוך אויף דער פעטריקאווער אין צענטרום פון שטאדט ביליג אבצוגעבען. אפערטען אין אדמינ. אונטער B 1000.

א דרעהער-שער (אויסלענדיש) מיט א רעדעל א שווערערע געאייגנעט פאר בוכבינדערס און בלאכאראשעס אויך ווערט געזוכט פאמאצניקעס צו ארבייט 911

פאמארסקא 13 ביי הארטאו.

בית-יתומים זגערזשער 40.

שבת, דעם 19 פעברואר קומט פאר אין די פרעכטיגע זאלען פון „אימפעריאל" (זאוואדזקא 16)

בית-יתומים זגערזשער 40.

א גראנדיעזער מאסקען-באל

לטובת דעם בית-יתומים, זגערזשער 40. מיט זעלטענע שענע דעקאראציעס.—פיל איבערראשענדע אטראקציעס.—2 ארקעסטערס.

רייכער בופעט! געוויערעס אין די ווייטערדיגע אנאנסען. צוגענגליכע פרייזען! 917

עקספּאָזעס פון פינאַנץ-מינ. און וויצע-פרעמיער

און די רעדע פון דעפּ. ראָזמאַרין אויף דער פרייטאָג'דיגער זיצונג פון סיים.

אויף דער פרייטאָגדיגער זיצונג פון סיים האָט געהאַלטען אַ עקספּאָזע דער

פינאַנץ - מיניסטער טשעכאָוויטש.

די עקספּאָזע איז געהאַלטען געוואָרען אין אַן'אָפּטימיסטישען טאָן. די פּעסי-מיסטישע פּראָגנאָזען האָבען זיך נישט בעשטעטיגט. פערקערט: די לאַגע האָט זיך פיל פערבעסערט. אין 1926 איז אַ פּאָזיטיווער איבערפלוס אינ'ם האַנדעלס-בילאַנס 409 מיליאָן זל.; דער רעזערוו פון „באַנק פּאָלסקי" איז אויס-געוואַקסען פון 127 אויף 310 מיליאָן זלאָטעס.

די רעגירונג האָט זיך אָנגעצייכענט אַ פּלאַן פון איהר פינאַנץ-טעטיגקייט, וואָס איז געשטיצט אויף: בודזשעט-גלייכגעוויכט, פערהיטען די פּרייזען-שטייגערונג, פערקלענערען דעם צינז-פוס, בעמיהען זיך וועגען אַן'אויסלענדי-שער הלואה און סטאַביליזירען די וואַ-לוטע, און דער דאָזיגער פּלאַן וועט דורך דער רעגירונג קאָנסעקוועננט אָדורכגעפיהרט. נאַטירליך, אַז די רע-זולטאַטען קענען נישט זיין קיין מאָמענ-טאַלע. דער מיניסטער ווייזט אָן, אין זיין רעדע, אַז די צאָהל בענק איז פאַר דער צייט געפאַלען פון 100 אויף 50 און וועט נאָך ווייטער פאַלען, ווייל ס'דאַרפען בלייבען נאָר אַזעלכע, וואָס האָבען גענוגענדען קאַפּיטאַל; ס'זענען פאָרגעזעהען שטייער-רעפאָרמען און וועגען דעם וועט פאָרקומען אַ רייה-קאָנפערענצען מיט די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס; די בעדינגונגען פאַר אַ הלואה זענען איצט פיל בעסערע, ווי זיי זענען געווען פריהער.

בנוגע דער סטאַביליזירונג פון דער וואַלוטע, זאָגט דער מיניסטער, אַז די פּאַקטישע סטאַביליזירונג איז שוין איינ-געטראָטען. די געזעצליכע וועט קומען ערשט נאָך אַ לענגערער פּאַקטישער סטאַביליזאַציע. היינט-צו-טאָג איז די פּוילישע וואַלוטע געזיכערט, אָבער אין אַ לאַנדווירטשאַפטס-לאַנד איז דער בי-לאַנס אָבהענגיג פונ'ם געראָטעניש. מען דאַרף דעריבער שאַפען אַזעלכע בעדינ-גונגען, אַז מ'זאָל זיך קענען אומאָבהענ-גיג מאַכען פון פערשידענע צופאַלען — ד. ה. פערגרעסערען די רעזערווען פון „באַנק פּאָלסקי". דער מיניסטער מיינט, אַז די שטייערן זענען נישט צו גרויס, בעזונדערס פאַר די לאַנדווירטען. הגם אין ענגלאַנד איז די שטייער-לאַסט גע-שטיגען 7-פאַך, אין דייטשלאַנד — 4-פאַך, איז זי אין פוילען נישט געשטיגען אין פערגלייך מיט'ן דער פאַר'ן קריג-צייט און בעטרעפט אין פוילען 15,7 פּראָצ. פון די איינקונפטען, אין דייטשלאַנד 26 פּראָצ. אין ענגלאַנד — 22 פּראָצ.

דער מיניסטער איז געגען וואַלאָריזי-רען די שטייערן, ווייל דאָס וואָלט אַרויסגערופען אַ יקרות. די פאָדערונג פון די מלוכה-בעאַמטע וועט קענען בע-ריקזיכטיגט ווערען ערשט ווען ס'וועלען זיך בעסערען און פעסטער ווערען די מלוכה-פינאַנצען. דאָס איצטיגע בעפרי-דיגען זייערע פאָדערונגען וואָלט גע-קענט אומוואַרפען דאָס גלייכגעוויכט, ברעכען דעם וואַלוטע-קורס און אַרויס-רופען אַן'אינפלאַציע.

נאָכ'ן עקספּאָזע פון פינאַנץ-מיניסטער איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ גרויסער רעדע

דעפּ. ראָזמאַרין (ייד. קאָלאָ)

זיין רעדע איז פיל מאָל איבערגעריסען געוואָרען דורך די רעכטע. דעפּ. ראָז-מאַרין האָט ענטפערענדיג אויף גלאָמ-בינסקי'ס פאָרוואורפען בנוגע די יודען אָנגעוויזען, אַז די קרייזען, וואָס זענען בעוואויגט דורך יודען האָבען בעסער געצאָהלט די שטייערן, ווי די אַנדערע, און אַז נישט די יודען זענען בעגאַנגען די פערשידענע שטייערן-מאַלווערזאַציעס. ער דערמאָהנט אויף די קראַנקע ער-שיינונגען מיט די מיליטער - בעשטע-לונגען.

אין פויזען קומט פאַר דער האַנדעל אָהן יודען, אָבער, זאָגט דער רעדנער מיר האָבען שוין געזעהען שטעטלעך, וואָס זענען ענליכער צו קברים ווי צו וואוינונגס - צענטרען. (אַ טומעל דעפּ. רודזיצקי שרייט אויס: „פערגעסט נישט, אַז איהר וואוינט אין פוילען"). דער רעדנער ווייזט ווייטער אָן, אַז די מי-ניסטאָרען זענען צו אָפּטימיסטיש, הגם די לאַגע האָט זיך ווירקליך פערבעסערט.

די שטייער-געזעצען ווערען אָנגע-נומען צוליב פּאָליטישע טעמים, און ס'איז פערשטענדליך, אַז ס'האָט זיך אַמשטאַרקסטען אָנגעוואָרפען אויף די יודען. דער אומזאַץ-שטייער מוז אָפּגע-שאַפט ווערען. אין דייטשלאַנד און טשעכיען ווערט ער שוין אָפּגעשאַפט. די הויפּט-הכנסה מוז זיין פון הכנסה-שטייער און 30 מאָרגיגע ווירטשאַפטען קענען נישט בעפרייט ווערען פון דעם שטייער.

דער רעדנער פערלאַנגט אַ

שטייער-אַמנעסטיע

פאַר די פעראָרימטע צאָהלער. דער-צעהלט פאַלען, ווען אין לעמבערג און וואַרשאַ האָט מען געמאַכט זאַמלונגען, כדי צו שאַפען מיטלען אויף אויסצו-קויפען פּאַטענטען פאַר די אָרימע סוחרים. ס'דאַרפען אָפּגעשאַפט ווערען די ליכוויד-ציגזען פון 4 פּראָצ. אַ חודש פאַר נישט בעצאָהלטע שטייערן.

דער רעדנער שטעלט זיך נאָך אָפּ אויף דעם שפּירט-מאָנאָפּאָל, וואָס רואי-נירט טויזענדער עקזיסטענצען. הגם דער אַקציז וואָלט געגעבען גרעסערע הכנסות און געהט דאָן איבער צו דער הלוואות-פּאָליטיק פון די מלוכה - בענק, וואו ס'געהט די קוואַליפיקאַציע נישט פונ'ם סוחר און אינדוסטריעלער נאָר פון זיין מעטריקע.

נאָכדעם ווי ס'רעדען נאָך איינינע רעדנער, בעקומט דאָס וואָרט צו זיין עקספּאָזע

וויצע-פרעמיער באַרטעל.

דער וויצע-פרעמיער ערקלעהרט, אַז די רעגירונג האָט זיך געשטעלט פאַר אַ ציל צו פערשטאַרקען די מאַכט פון דער רעגירונג. דערביי וואַרפט ער אָפּ דעם פאָרוואורף פון קאַמף מיט'ן פּאַר-לאַמענטאַריזם. די גאַנצע רעדע פון ווי-צע-פרעמיער איז אָפּט איבערגעריסען געוואָרען מיט צווישענרופען — אַזוי, ווען באַרטעל זאָגט, אַז ס'איז שעדליך די אויסטייטשונג, אַז דאָס ערטיילען די פולמאַכטען פאַר'ן מלוכה פּרעזידענט איז נישט געווען ריכטיג, שרייט אויס אַ דע-פּוטאַט: סטאָליפּין האָט אייך געלאָזט גרויסען...

די רעגירונג וועט זיך בעמיהען, אַז די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען זאָלען רעפּרעזענטירט-ווערען דורך אָרגאַניזאַ-ציעס, וואָס זענען ווייניג פערנומען מיט פּאַרטייאישקייט.

די רעגירונג האָט רעכט, זאָגט ווייטער דער וויצע-פרעמיער באַרטעל, פון אַ קאָנטראָל איבער דער טעטיגקייט פון די מיניסטאָרען. אָבער זי האָט נישט קיין איינפלוס אויפ'ן מיניסטער, ווען ער קלויבט זיך צו זיינע מיטאַרבייטער.

ס'איז אַ פערשטענדליכע ערשיינונג, אַז נאָכ'ן קריג האָט כמעט יעדער גע-טראָגען אַ מיליטערישען אוניפאָרם פון דאָזיגען נעהמט זיך, אַז דער גרעסטער טייל פון דער אַדמיניסטראַציע קען פערעכענט ווערען צו מיליטערישע פערזאָנען. אַזוי איז עס מיט מאַרשאַלעק פּילסודסקי, מאַראַטשעווסקי, כאָמאָצקי, סטאַנעוויטש, מיעדזשינסקי, קוויאַטקאָווסקי, דאַברוצקי (אַ שטים: וואַיצוואָודזקי!) איבערגעהענדיג צו דער אויסלענדישער פּאָליטיק, זאָגט דער רעדנער, אַז די בעציהונגען מיט די מזרח-שכנים וויל די רעגירונג שטיצען אויף אָפּצוהיטען די אינטערנאַציאָנאַלע טראַקטאַטען, און איינצייטיג אויף ווירטשאַפטליכער און שכנישער מיטאַרבייט. הגם ס'איז דאָ אַ נאַכריכט וועגען איבעררייסען די אונטערהאַנדלונגען מיט די דייטשען אויף זייער פאָדערונג, גלויבט דאָך נישט די פּוילישע רעגירונג, אַז די דייטשע רעגירונג זאָל איינגאַנצען איבער-רייסען די אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ האַנדעלס טראַקטאַט, און אויב ס'זאָל געשעהען וואָלט עס געווען איינגאַנצען צוליב דער שולד פון דייטשלאַנד.

די פּוילישע רעגירונג איז פערוואונ-דערט צוליב די קלאַנגען אין סאָוויעט-רוסלאַנד, וועגען די כלומרשטע אָגרע סיווע פּלענער פון פוילען. די פּוילישע פּאָליטיק האָט נישט קיין אינטערעס פאַר א קאָנפליקט מיט פוילען. איבער-געהענדיג צו די מיליטער-פראַגען, זאָגט זיך אַרויס דער וויצע פרעמיער געגען דעם פּ.פּ.ס.-פאָרשלאַג צו פערקלענערען דעם אַרמעע-בעשטאַנד אויף 50 פּראָצענד

מאָן. בנוגע פּראָיעקטען פון די זעלבסט-פערוואַלטונגען, זאָגט דער רעדנער, איז דאָ אַזוי פיל מיינונגס-פערשידענ-הייטען צווישען דעם סיים און דער רעגירונג, אַז די רעגירונג קען נישט מסכים זיין און לאָזט זיך איבער די פרייע האַנד.

בנוגע די

נאַציאָנאַלע מינדערהייטען

וועלען אַלע ענינים ערלעדיגט ווערען אויפ'ן סמך פון קאָנסטיטוציע-גלייכהייט, און די פּרינציפּיעלע טעזע פון דער ר גירונג איז דאָס נישט-אויסטיילען אויף ווייטער די מינדערהייטס-פראַגע אַלס אַזעלכע. און דעריבער האָבען אַלע קלאַנגען וועגען שאַפען אַ ספּעציע-לען אַדמיניסטראַטיווען אָרגאַן פאַר די דאָזיגע ענינים קען שום גרונד נישט.

אין בעצוג צו די קרעסען האָבען אַלע פעראָרדנונגען געהאַט דעם ציל, אַז די בעאַמטע זאָלען אָפּהיטען די גלייכהייט פון אַלע בירגער אָהן אונטערשיד פון נאַציע.

די רעגירונג אַרבייט ערנסט און האָט רעכט צו געפינען אויך אַ מיטאַרבייט פון אייער זייט. צוזאַמען מיט דער סטאַ-ביליזירונג פון דעם ווירטשאַפטליכען לע-בען, שטעלט זיך אין די סטאַביליזי-רונג פון דער רעגירונג. דאָס איז אַ וויכטיגער פאַקטאָר פאַר אינערן און פאַר אויסען!

דעפּ. ווישליצקי און דעפּ. הויזנער

וועגען די איבערגעריסענע פויליש-דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

וועגען דער ידיעה, אַז די דייטשע רעגירונג האָט איבערגעריסען די פער-האַנדלונגען וועגען שליסען אַ פויליש-דייטשען האַנדעלס-טראַקטאַט, האָט אין אַ געשפּרעך

דעפּ. ווישליצקי

ערקלערט:

— פאַר מיר איז די דאָזיגע געשעהע-ניש נישט געקומען אונערוואַרט. איך בעטראַכט דעם שריט מצד דער נייער רעכטער דייטשער רעגירונג אַלס פּאָלי-טישע דעמאָנסטראַציע, וואָס האָט דעם ציל נישט צו דערלאָזען צו דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון די פּוילישע פינאַנציעלע בעציהונגען מיט אַמעריקע און ענגלאַנד, וואָס האָבען זיך ערשט נישט לאַנג אָנגעהויבען.

איך בין זיכער, אַז די ווירקליכקייט וועט צווינגען די דייטשע רעגירונג צו ענדערן איהר שטעלונג אין דער פראַגע.

אויך

דעפּ. ד"ר הויזנער

בעטראַכט דעם דאָזיגען שריט מצד דייטשלאַנד אַלס פּאָליטישען מאַנעוור.

— די דייטשע רעגירונג — ערקלערט דעפּ. הויזנער — האָט דורכ'ן איבעררייסען די פערהאַנדלונגען מיט פוילען אין אַ געוויסען זין געבראָכען די ליניע פון דער פּאָליטיק, וואָס באַזירט אויף די אָפּמאַכען פון לאָקאַרנאָ. די דייטשע נאַ-ציאָנאַליסטען זענען שוין פון לאַנג אונ-צופרידען פון פּילסודסקי'ס רעגירונג, ווייל פּילסודסקי'ן בעטראַכטען זיי אַלס סימבאָל פון דער פּוילישער קראַפט און ענערגיע. די דייטשע רעגירונג וויל אויך אויף אַזאַ אופן בעשווערען די אונטערהאַנדלונגען פון פוילען וועגען אַן'אויסלענדישער הלואה.

אין די קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו דער רעגירונג ווערט די שטעלונג פון דער פּוילישער רעגירונג פאָרמולירט אויף פאָלגענדען אופן:

די פּוילישע רעגירונג שאַצט אָב זעהר רוהיג דעם נייעם שריט פון דער דיי-טשער רעגירונג, וועלכער אין איבערי-גענס, נישט געקומען איינגאַנצען אונער-וואַרטעט פאַר פוילען, ווייל מען איז געווען צוגעגרייט אויף געוויסע פיינד-ליכע שריט מצד דער נייער רעכטער דייטשער רעגירונג. מען האָט אָבער אין די פּוילישע רעגירונגס קרייזען ביז דער לעצטער מינוט געגלויבט, אַז דייטשלאַנד וועט זיך נאָך גוט בעדענקען איידער זי וועט איבעררייסען די פערהאַנדלונגען מיט פוילען.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

הסתדריות „מזרחי" „וצעירי מזרחי"
44 קילינסקי 44.
היום, י"א אדר, בשעה 5 אחה"צ ירצוא באולמנו הר' הג' ר'
משה אסטראווסקי
מארץ ישראל על הנושא „המזרח בארץ ישראל"
כל החברים ואורחים מתבקשים לבוא בדיוק.
הכניסה חפשי! 915 הועד.

בלב נשבר ונדכה אני מבכה את האסון שקרה לחברי האומלל
מענדעל האָפפערמינץ בהלקח מאתו חמדתו בחיים רעיתו היקרה
בדמי ימיה
חנה נ. ע.
המקום ינחם אותו.
בעבודתו הפוריה בעד אחיו הנדכאים ימצא נחומים וכל חבריו
ומכיריו יבכה את השרפה ששרף ד'. 901
חברו המשתתף בצערו הגדול משה שיינוואלד.

מזל-טוב אונזערע ליבע פריינד 907
פרוי געניא און ה' מענדעל מענצער
צו זייער זילבערנע התונה.
לאָמיר דערלעבען צו פייערן אייער גאָלדענע שמחה!
בראָניע און פנחס מאַנדעלבוים.
אַנשטאָט בלומען זענען מיר מנדב 10 זל. פאַר'ן „מושב זקנים"

אכטונג, קאָלאָניאַל-הענדלער!
דערמיט מעלדען מיר אונזערע מיטגלידער, אַז עס איז שוין
צו בעקו-מען אַ צעניק № 3
בעשטעטיגט דורך דער ליבוע, און דער צעניק נומער 2 איז שוין נישט גילטיג און כדי אויסצומיידען שטראָפען, פאָדערן מיר אויף גלייך אויסצוקויפען דעם פרישען צעניק.
קליינהענדלער-פעראיין, פעטריקאָווער 6.
גלייכצייטיג פאָדערן מיר אויף אַלע מיטגלידער פון דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע צו קומען אויף דער פער-זאַמלונג, וואָס קומט פאָר היינט זונטאָג, ד. 13/II, 6 אָוו.

שייטלעך
גוטע אויסאַרבייטונג, רעעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאַנג, 2-טען שטאָק ביי בצלאל פּאָרושוצקי.

Członkowi naszemu kierown. S. P. N.
p. MAURYCEMU BORZYKOWSKIEMU
z okazji zaręczn Jego
s p. SONIĄ WAJNHORNÓWNĄ
życzy szczęścia 914
Zarząd Ż.S.G.S. „Hasmonea".

Z intencji zaręczyn kolegi naszego
p. MAURYCEGO BORZYKOWSKIEGO
z p. SONIĄ WAJNHORNÓWNĄ
życzy szczęścia na nowej drodze życia
Kierownictwo Sekcji Piłki
914 nożnej „Hasmonea".

מזל-טוב!
צו דער פערלאָבונג פון אונזער טייערען פריינד
ה' אליהו צעבולא
מיט פרל. פּאַליא גאָלדשטיין
גראַטולירען הערצליך און ווינשען צוויגעס גליק און אַ בליי-הענדע צוקונפט. 948
יהי רצון שתאיר מזלכם כשמש בצהרים.
רפאל אלטמאן,
שמחה קריגער און נטע קריגער.

לאדז. 13. פעברואַר. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז. 13. פעברואַר. 1927

שטימען ארום באַרטעלס עקספּאָזע.

די פרייטאָג'דיגע פּראָגראַם-רעדע פון דעם וויצע-מיניסטער באַרטעל האָט שטאַרק אויפגערודערט דעם סיים, און, דאַכט זיך, אַז די רייד זיינע וועלען נישט אַראָפּ גלאַט. די מיינונגען פון מאַסנעבענדע דעפּוטאַטען זענען אין דעם פאַל זעהר כאַראַקטעריסטיש, און די אונצופרידענהייט איז אַ זעהר בולט'ע.

„די רעגירונג האָט דאָך געהאַט דעם ביודזשעט אין קעשענע, היינט צו וואָס האָט מען געדאַרפט אַזוי רעדען?“ (אַ פּראַצאַ-דעפּוטאַט)

— „אַנ'אומניצליכע רעדע!“ (פּ. פּ. ס. און לינקע פּויערים)

— „כ'האָב מורא, אַז דאָס וועט זיך ענדיגען מיט'ן פאַלען פון קאַבינעט!“

— „אַנ'אומגעהערטע רעדע! אַזוינס איז נאָך נישט געווען! קיין שום רעגירונגס-פאַרשטעהער האָט נאָך נישט גערעדט אין סיים אויף אַזאַ אופן און אין אַזאַ טאָן!“ (כיענע-פּיאַסט)

— „די רעדעס פון וויצע-פּרעמיער בעהען מיך אינגאַנצען נישט אָן!“ (וויטאָס)

וואָס שייך דער פּרעסע — שיילט זיך אויך פון איהר אַרויס די אונצופרידענהייט.

— באַרטעלס רעדע האָט אַלזאָ אָפּגעהילכט אין אַלע בלעטער פון רעכטס און לינקס אויף איין אופן, און בלויז די אָפיציעלע צייטונגען שאָקלען צו דעם וויצע-פּרעמיער: ס'איז גוט אַזוי! איי, האָט ער אָ"נגעזאָגט!

די אויסערגעוועהנליך-דורכזיכטיגע, קלאָהרע, לאָמיר זאָגען, געאָמעטרישע סטרוקטור פון דעם וויצע-פּרעמיער'ס רעדע-שרייבט די „עפּאָקאַ“ מאַכט דעם בעדאַנק פון דער רעגירונג און איהר טעטיגקייט אַזוי בולט, אַז נאָכ'ן אויסהערען זי וועט דאָס גאַנצע לאַנד און די געזעלשאַפטליכע מיינונג אין אויסלאַנד האָבען אַ פולשטענדיג קלאָהר בילד פון דער סיטואַציע.

און סטפּיטשינסקי אין „גלאָס פּראַוודי“ גיט צו פּאַרע:

— „די רעדע“ איז געווען אַ מענערישע אין טאָן-אַזאַ וואָס פּאַסט זיך פאַר'ן כבוד פון פּוילענס רעגירונג. זי איז געווען אַנ'אויפריכטיגע-אַ מרעפּליכע, אַ רעפּובליקאַנישע, אַ דעמאָקראַטישע. זי איז געווען אַ ניכטערע און אַ פרייע פון דאָקטרינערישען פּאַטאָס—אין הסכם מיט מלוכה'שקייט און אַקטועלע געברויכען פון לאַנד“.

דערפאַר אָבער בעצייכענט די דאָזיגע רעדע דער פריהערדיגער גלגול פון דער „עפּאָקאַ“, דער „קוריער פּאָלסקי“ אַלס-„אַ פּאָליטיש אָהנ'ווערטיגע“ און די אַרבייט פון דער רעגירונג, אַלס—„אַנ'אַרבייט אָהן אַ פּראָגראַם“...

„אַזאַ אויבערפלעכליכען קינדערישען שמועס'ל (פּאַגאַדאַנקע) אויף זעהר וויכטיגע טעמאַטען האָט נאָך דער סיים נישט געהערט. ס'איז אונז אונאַנגענעהם וועגען דעם צו רעדען“ — אַזוי פאַרזיכערט די „דוואַ גראָשע“, און דער „ראַבאָטניק“ פיהרט נאָר אויס דערוויל:

— „דער דאָזיגער פּראָגראַם (פון באַרטעלן) איז געגען די עלעמענטאַרע יסודות פון דער דעמאָקראַטיע, און אַ פּאַטש אין פּנים די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען“.

וועגען דעם זעלבען ענין האָט דער דעפּ. פון יוד. קאָלאָ, האַרטגלאַס געזאָגט:

„די רעדע איז, אייגענטליך, געווען אַנ'אָפּרעכענונג מיט דער ענדעציע, דערפאַר אָבער איז פאַר אונז וויכטיג געווען די פאַרזיכערונג, אַז די רעגירונג שטעהט אין בעצוג צו די נאַצ. מינדערהייטען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון פולשטענדיגער גלייכבערעכטיגונג. פון דער אַנדערער זייט זענען געווען בעאונרוהיגענד די ווערטער, אַז די וואַהל אָרדינאַציע צו די זעלבסטפערוואַלטונגען אויף די קרעסען מוז זיין אַנ'אַנדערע.

נייע שטאַט-ראַט-וואַהלען וועלען פאָרקומען אין מאַי אָדער אין יוני.

די טעג זאָל וועגען דעם אַרויסגעגעבען ווערען אַ פעראָרדנונג

פון וואַרשאַ טעלעפאָנירט מען אונז: ס'האָט זיך פאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז די רעגירונג וועט דורך אַ דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט אָפּשאַפען דאָס געזעץ פון יאָהר 1923, וועלכעס פאַרלענגערט די קאַדענץ פון די שטאָדט-ראַטען ביז עס וועט דורכגעפיהרט ווערען אַ ניי געזעץ וועגען די שטאָדטישע זעלבסטפערוואַלטונגען און עס וועלען דורכגעפיהרט ווערען וואַהלען אויפ'ן גרונד פון דער אַלטער אָרדינאַציע אין די אַלע שטעדט, וואו די קאַדענץ פון די שטאָדט-ראַטען איז שוין געענדיגט, אַלזאָ, אויך אין לאָדז.

די דאָזיגע ידיעה, ווי מיר ווערען געוואויר פון אַ זיכערער קוועלע שטיצט זיך אויף אַ בעשלוס, וועלכער איז ווירקליך אָנגענומען געוואָרען אין די רעגירונגס-קרייזען, דער בעשלוס ווידער איז אַ רעזולטאַט פון דער לאַגע, וועלכע איז געשאַפען געוואָרען אין סיים.

מיר דערמאָנען דאָ, אַז מיט מעהר ווי אַ יאָהר צוריק איז געקומען צו אַנ'אויסגלייך צווישען 5 פּאַרטייען, געהמליך „פּיאַסט“, כ"ד, וויזוואָלעניע, ענדעקעס און פּ.פּ.ס. וועגען אויסאַרבייטען צוזאַמען אַ געזעץ פּראָיעקט וועגען דער קאָמונאַלער זעלבסטפערוואַלטונג. די יודען און די אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען זענען אין דער קאָמיסיע, וואָס איז דורך די דאָזיגע 5 פּאַרטייען געשאַפען-געוואָרען נישט דערלאָזט-געוואָרען, כדי זיי זאָלען מיט זייערע פאָדערונגען נישט קאָליע מאַכען די האַרמאָניע צווישען די 5 פּאַרטייען.

די דאָזיגע „האַרמאָניע“ האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַלס נישט קיין פולשטענדיגע און די אַרבייט פון דער קאָמיסיע איז געגאַנגען זעהר שווער. אַם ענדע איז אויסגעאַרבייט-געוואָרען אַ געזעץ-פּראָיעקט, וועלכער האָט אַפילו ווייט נישט בעפרידיגט די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. נאָר אין וועלכען עס זענען דאָך געבליבען די פּראָגרעסיווע פּאָסטולאַטען וועגען אַלגעמיינעם און פּראָפּאָרציאָנעלען וואַהל-רעכט.

דאָ איז אָבער אין די ענדעקישע קרייזען געוואָרען אַ „וועטאָ“, לפנים האָט דאָס געהייסען, אַז זיי זענען אונצופרידען דערמיט, וואָס די אינטערעסען פון די פּאָליאַקען זענען נישט ווי געהעריג בעוואָרענט אין די מזרח קאַנטען, ד. ה., אַז דאָס געזעץ ענטהאַלט נישט אַזעלכע פאַרשריפטען, וועלכע זאָלען זיכערען די פּאָליאַקען אַ מעהרהייט אַפילו, אין די שטאָדט-ראַטען פון די שטעדט אין די מזרח-קאַנטען, וואו די פּאָליאַקען בילדען אַ זעהר קליינעם פּראָצענט צווישען דער בעפעלקערונג. פּראַקטיש אָבער, איז זייער אונצופרידענהייט בעצוגז הויפּטזעכליך דערמיט, וואָס עס איז אָנגענומען-געוואָרען דער פּרינציפּ פון אַלגעמיינע, גלייכע און פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען און וואָס זייערע רעכטע פאַרשלאָגען זענען אָפּגעוואָרפען-געוואָרען.

די דאָזיגע אַגיטאַציע האָט געהאַט דעם רעזולטאַט, אַז די ענדעקעס האָבען זיך צוריקגעצויגען פון דער קאָמיסיע פון 5 און דער אָבמאַך צווישען די 5 פּאַרטייען איז געבראָכען געוואָרען.

דער געזעץ-פּראָיעקט האָט אָהן די שטימען פון די ענדעקעס קיין אויסזיכטען נישט אָנגענומען צו ווערען אַפילו אין דער אַדמיניסטראַטיווער קאָמיסיע, דער פּראָיעקט פון אַ צייטווייליג געזעץ, וועלכען די רעגירונג האָט אַריינגעטראָגען, כדי נאָר צו רעגולירען די פראַגע צייטווייליג האָט אויך נישט קיין אויסזיכטען אָנגענומען צו ווערען, אַרויסגעבען ווידער אַ ניי געזעץ דורך אַ דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט קאָן די רעגירונג נישט, ווייל די פּולמאַכטען פון דער רעגירונג זענען דערויף נישט חל.

לאָזען די לאַגע אויף ווייטער אַזוי ווי זי איז לעצטענס קאָן מען אָבער אויך נישט, כמעט איבעראַל זענען די שטאָדט-ראַטען דעקאָמפּלעטירט און ענטשפּרעכען שוין אַבסאָלוט נישט די פאַרהעלטנישען; ווען עס וועט ווייטער אַזוי געהן וועט די גאַנצע קאָמונאַלע ווירטשאַפט דעזאָרגאַניזירט ווערען און עס בלייבט דערום נישט קיין אַנדער אויסוועג ווי פּונאַנדערלאָזען די איצטיגע שטאָדט-ראַטען און דורכפיהרען נייע וואַהלען אויפ'ן גרונד פון דער אַלטער אָרדינאַציע.

ווי מיר ווערען געוואויר פון אַ קאָמפּעטענטער קוועלע, דאַרף מען די פעראָרדנונג וועגען אָפּשאַפען דאָס געזעץ פון יאָהר 1923 (וועגען פאַרלענגערען די קאַדענץ פון די שטאָדט-ראַטען) ערוואַרטען שוין אין די נאָהענטסטע טעג, דאָנגען אָבער די נייע וואַהלען וועלען, צוליב פאָרמעלע מאָטיוען (צוזאַמענשטעלען די רשימה פון די וועהלער, טערמין פון דערלאָזען ליסטעס, טערמין פון רעקלאַמאַציעס א ד.גל.) קאָנען פאָרקומען נישט פריהער ווי ענדע מאַי אָדער אָנהויב יוני.

אין דער פרויען-אָפּטיילונג

פון אַ מאָסקווער „נאָטשלעזשקע“.

אַ מיטאַרבייטער פון מאָסקווער „טרוד“ האָט בעזוכט די פרויען-אָפּטיילונג פון אַנ'אָרטיגען נאַכט-נאַסט-הויז (נאָטשלעזשקע) און אַט ווי ער בעשרייבט זיין בעזוך.

„מיר זענען אַריינגעקומען אין דער פרויען-אָפּטיילונג פון דעם בעטלער-הויז — דורך די מענער-צימערען. אויפ'ן מיר העננט אַ שלאָס. אויף דער נאַכט פאַרשפּאַרט מען די פרויען און די אויפזעהערין געהט עטליכע מאָל אַ נאַכט אָנקוקען צו דער שלאָס איז אויפ'ן פּלאַץ.

וועד-זשע געפינט זיך דאָרט ביינאַכט הינטער'ן שלאָס? די מעהרסטע איינוואוינער פון דער בעטלער היים זענען פרויען, וועלכע זייערע מענער האָבען זיי אָוועקגעוואָרפען. יעדע איינע פון זיי האָט זיך איהר דראַמע, איהר טראַגעדיע, וועלכע האָט איהר געבראַכט אַהער. די גרעסטע צאָהל פון די פרויען זענען נאָך גאָר יונגע, וועלכע די מענער האָבען אָוועקגעוואָרפען, ווען זיי זענען געווען אויף דער צייט. זיי וואוינען דאָ ביז'ן קינדבעט, וואָרום אַנדערש וואו האָבען זיי זיך נישט וואו אַהינצוטאָן. נ'ו, און נאָכ'ן קינדבעט? נאָכ'ן קינדבעט וועלען זיי זיך אומקעהרען אַהער מיט'ן קינד, אויב עס וועט זיך זיי נישט איינגעבען דאָס קינד אַריינצוגעבען אין אַנ'אָנשטאַלט, אָדער סתם מפקיר ווערען פון קינד אויף אַנ'אַנדער אופן.

דאָ וואוינען אויך פיל פרויען מיט קליינינקע זויג קינדער. אָבער די מעהרסטע זענען שוואַנגעריגע פרויען און מיט קינדער.

אַט ליגט אויף אַ בעטעל אַ מערקווירדיג שעהן מיידעל פון אַ יאָהר 17. איהר שוואַרצער, לאַנגער צאָפּ איז צושויבערט איבער איהרע אַקסלען. איהר אַמאָליגע שעהן קלייד הענגט אויפ'ן וואַנד, אַ צוריסענע אויף שטיקלעך. די שיך זענען פאַרבונדען מיט שטריקלעך. זי לעזט אַ ביכעל, און זי דערצעהלט גערן וועגען זיך אַליין. זי איז אַ טאָכטער פון אַ געוועזענעם סיביריער גאָלדשטאָהר. ביז נישט לאַנג צוריק פלעגט זי פאַרקויפען שאָקאָלאַד אויפ'ן גאַס. אַ פּאָר חדשים צוריק האָט זי אויפגעהערט אַרבייטען. פאַר וואָס? איהר זעהט דען נישט? זי איז שוין אין זיינטען מאָנאַט. דער מאַן האָט איהר אָוועקגעוואָרפען. זי לעבט פון דעם, וואָס עס גיבען איהר בעקאַנטע, וועלכע האָבען געקאַנט איהר פאָטער. איהר מאַמע געפינט זיך אין סאָסקווע. פאַרוואָס איז זי נישט ביי דער מאַמע'ן? פרעגען מיר איהר. זי ענטפערט נישט אויף דעם.

— ניש-קשה — טרייסט איהר, איהר שכנה, וואָס ליגט לעבען איהר, אַנ'אַלטע יודישע פרוי, וועלכע איז געפאָהרען אין פּאַלעסטינאַ און האָט פאַרבלאָנדזשעט אין מאָסקווע. — וואָס קומט אַרויס פון דעם, וואָס דיין טאַטע איז געווען אַ רייכער, זאָגט זי. איך אַליין בין אויך געווען נישט אָרים, איך האָב גאָט-צו-דאַנקען געהאַט פון אַלעס גוטעס. אָבער גאָט האָט מיך געשטראָפט און מען האָט מיך בע'גנב'עט. טאָקע אויפ'ן וועג קיין פּאַלעסטינאַ האָט מען מיך בע'גנב'עט, און באַרנישט, גאָט וועט מיר נאָך העלפען...

זייער געשפּרעכען הערט צו אַ דריטע, אַ יונג מיידעל, מיט אַנ'אָפענעם בליק, אָנגעטאָן אין אַ בלויער קלייד. זי קוקט אויס צו זיין אַ לעהרערין אָדער אַזאַ, וואָס שטודירט ערגעץ.

— ווער זייט איהר? — פרעג איך.

— איך בין אַ מיטגליד פון דעם פעראיין פון בילדונגס-טוער זייט 1919. איצט בין איך אויסער אַרבייט און פאַרקויף ביכער.

די „סחורה“ האַלט זי טאַקע ביי זיך אונטער'ן קישען.

אַט שטעהט אַ יונג מיידעל מיט איינגעפאַלענע אויגען, מיט אַנ'אָפּגעשוירענעם קאָפּ און אין אַ מענערישער בלוזע.

— איהר זייט אַ „קאָמסאָמאָלקע“ (מיטגליד פון קאָמוניסטישען יוגענד-פאַרבאַנד)? זי ענטפערט נישט.

— פאַרוואָס געפינט איהר זיך דאָ?

— דערפאַר, וואָס איך האָב קיין אַרבייט נישט, דערפאַר, וואָס איך קאָן נישט וואוינען „אין הויז“.

— איהר זייט אַ פאַרהייראַטע?

— וואָס איז דער אונטערשייד? איך בין איצט איינע אַליין.

לעבען איהר געפינט זיך אַ קליין מיידעלע, אָנגעטאָן אין שמאַטעס, מיט בלאָנדזשענדע אויגעלעך און צופודעלטע האָר. ווען זי דערזעהט אונז, גיט זי אַ שרעקליכען קוויטש און לויפט אַרויס אין אַ צווייטען צימער. דאָס מיידעל ברענגט איהר צוריק צופיהרען, לעגט איהר אַוועק אויפ'ן בעטעל, דעקט איהר צו מיט אַ קאָלדרע, בערוהיגט איהר און רעדט צו איהר אין דער שטיל. ווער זענען זיי? וואָס האָט זיי געבראַכט אַהער?

אַרום זיי דרעהען זיך אַרום אַ פּאָר אַלטע כיטרע פּויערטעס. מיט וואָס זיי בעשעפטיגען זיך קאָן מען ביי זיי נישט אויסגעפינען. און לעבען זיי געפינען זיך אַנדערע פרויען. יונגע און אַלטע, אָנגעקומענע פון די דערפער. אַט איז אַ פּויערטע פון אַ יאָהר 30 איהר מאַן איז דער'הרג'עט געוואָרען. זי זוכט איצט אַרבייט. אַ צווייטע, לעבען איהר, אַ יונגע, שעהנע פרוי, מיט ווייסע, שטאַרקע ציינער, פאַרנעהמט זיך מיט בעטלען נדבות אויף די גאַסען. אַ פרוי פון אַ יאָהר 50 מיט צוויי טעכטער פאַרנעהמען זיך אויך מיט בעטלען געלד אויף צו קאָנען אומקעהרען זיך צוריק אין דאָרף. זי איז געקומען אַהער זוכען איהר מאַן, אָבער זי האָט איהם נישט געפונען. „ער האָט מסתמא גענומען אַנ'אַנדערע“, זאָגט זי מיט אַ טרויעריגען טאָן.

נישט ווייט פון זיי, אויף אַ בעטעל, שלאָפען קינדער. אַ מיידעלע פון אַ יאָהר דרייצעהן. און אַ קליין עופה'לע פון 5 וואָכען. איך פרעג:

— וואו איז די מאַמע פון די קינדער?

דאָס מיידעלע הויבט זיך אויף פון בעטעל און ענטפערט.

— איך בין די מאַמע.

— וואָס הייסט דו ביזט די מאַמע? ווי אַלט ביזטו?

— 20 יאָהר.

— זי זאָגט ליגען, זי איז נישט מעהר ווי 15 יאָהר אַלט — ענטפערען איהרע שכנות.

דאָס קליינע „מאַמעלע“ שטעהט אויף פון בעט און פאַרריכט דאָס געלעגער דעם קינד. זי איז אַ קליין-געוויקסיגע מיט קינדערשע מאַניערען. מיט אַ קינדערשער פיגור און אַ קינדעריש פּנים'ל.

— נו, און אַ מאַן האָסטו? — פרעג איך.

— יאָ. ער איז אַ שלאָסער, און ער שלאָפט אויך אין בעטלער-היים.

אַלע אַרומיגע צולאַכען זיך, ווייל זי האָט גאָר קיין מאַן נישט.

— פון וואַנען-זשע לעבסטו, פון וואַנען ביזטו?

— איך קום פון דאָרף, און איך בעטעל נדבות אויף די גאַסען. גוטע מענשען גיבען מיר. אַט זיי טאָקע אַ גוטער און גיב מיר אויך אַ קאָפּיקע. האָב רחמנות אויף אַנ'אָרימע מאַמע...

אַ גרויסע צאָהל פרויען פון דער בעטלערהיים לעבען פון בעטלעריי. זייערע קליינע, בלאַסע, מאָגערע קינדער אַפּטמאָל נאָך מיט אָפּגעפרוירענע פיסלעך, דינען פאַר זיי אייגענטליך אַלס אַ קוואַל פון פּרנסה. פאַר בעטלערקעס זענען קינדער, אַזוי צו זאָגען, „זייערע מיטלען פון פּראָדוקציע“. וואָרום קינדער וועט מען דאָך גיכער געבען אַ נדבה ווי דערוואַקסענע. די וואָס האָבען נישט קיין קינדער, לעבען פון צופעליגער אַרבייט' פון מאָנ-אַרבייט, אָדער זענען גאַסען-פרויען. אַזוינע זענען פערהאַן אַ היבש ביסעל, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס אויף די וואַנד איז אָנגעשריבען מיט גרויסע ווערטער: „פּראָסטיטוציע איז דער גרעסטער געזעלשאַפטליכער אומגליק, וואָס פיהרט צו קראַנקהייטען און אָרימקייט“...

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
13. פעברואַר 1927.

13
זונטאָג
י"א
אדר א תרפ"ז

פעברואַר
זון-אויפגאַנג 7,9
זון-אונטערגאַנג 4,30
לענג פון טאָג. 9,30

שטראַפען
פאַר נישט אָפּהיטען דאָס אַר-בייטס-שוץ-געזעץ.

(–) דאָס לאָדזער פרידענס-געריכט האָט בעשטראָפט עטליכע פּראָצעסען גע-גען אַ רייה אַרבייטס-געבער אין לאָדז, וועלכע האָבען נישט אָפּגעהיטען דאָס געזעץ וועגען אַרבייטס-שוץ און בע-שעפטיגט פרויען ביינאַכט, געהייסען אַרבייטען איבער 8 שעה און ד. גל.

אַ רייה פאַבריקאַנטען זענען פער-משפט-געוואָרען פון 1 טאָג ביז 3 וואָ-כען אַרעסט.

וואָס פערמאָגט די לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג?

(–) די ווירטשאַפטס-אָפּטיילונג ביים לאָדזער מאַגיסטראַט האָט אָפּגעשאַצט דאָס פערמעגען פון דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג און פעסטגעשטעלט, אַז די לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג פער-מאָגט אַן׳אומבעוועגליכען פערמעגען אין דער ווערט פון 4,092,344,826 זלאָטעס; אַ בעוועגליכען — אין דער ווערט פון 373,205,752 זלאָטעס.

רעזינפעקציעס
אין די וואוינונגען פון אנשטעקענדע-קראַנקע.

(–) דער שטאָטישער סאַניטאַר-אַמט מאַכט אויפמערקזאַם, אַז יעדע מין דעזינ-פעקציע פון אַ וואוינונג, אין וועלכער ס׳האָט זיך געפונען אַ אַנשטאַקענדער קראַנקער, מוז דורכגעפירט ווערען דורכ׳ן סאַניטאַר-אַמט, קיין שום פּרי-וואַטער טאָר דאָס נישט טון.

זייטיגע פערזאָנען מעגען נאָר דעזינ-פעקצירען די שטוב, בעת דער קראַנקער ליגט נאָך אין בעט.

טעקסטיל-בערזע אין לאָדז.

(ב) אַ רייה לאָדזער אינדוסטריעלער פּראָיעקטירען, צו עפענען אין לאָדז אַ טעקסטיל-בערזע. צו רעגולירען די פרייזען אויף אַלע רויה-שטאָפען.

שטאָט-ראַט.

(מ) קומענדיגען מיטוואָך און דאָנער-שטאָג קומען ווייטער פאָר זיצונגען פון שטאָט-ראַט.

רעפעראַט פון הרב אָסטראָוויעצקי.

היינט 5 נאַכמיטאָג וועט הרב אָסט-ראָוויעצקי פון ארץ-ישראל האַלטען אַ רעפעראַט אין לאָקאַל פון „מזרחי" (קילינסקי-גאַס 44).

די נייע פערוואַלטונג פון פיש-סוחרים-פעראיין (פּאָמאָרסקאַ 18).

אויף דער פערזאַמלונג פון פיש-סוחרים פעראיין, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 30 יאַנואַר זענען אין דער פערוואַלטונג געוועהלט געוואָרען: יואל לובאָטשינסקי פּרעזעס, ברוך אַראָנאָוויטש וויצע-פּרע-זעס, אַ. לובאַטשינסקי, קאַסיר ק. לובאָ-טשינסקי, אַלס סעקרעטאַר, לייבוש קרויזע, ישראל קרויזע און משה טושינסקי. קאַנדידאַטען: לייבוש קאָטשמאַרעק, י. א. קרויזע און מ. לובאָטשינסקי, רעוויז-יאָנס קאָמיסיע: קאָפּעל לובאָטשינסקי, מאָטעל קאָטשמאַרעק.

אַלס ריכטער פון שידס-געריכט ביים פעראיין, ה"ה נתן לייבאָוויטש, ש. קרוי-זע און וו. לובאָטשינסקי.

צו ענדע דאַנקט די פערזאַמלונג די אַלטע פערוואַלטונג פאַר איהר פרוכט-באַרע טעטיגקייט.

אַרבייט אָדער שטיצע
פאָדערט אַ מיטינג פון די אינטעלעקטועלע אַרבייטער.

(–) פרייטאָג נאָכמיטאָג איז אין פיל-האַרמאָניע-זאַל פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטו-עלע אַרבייטער, כדי צו פּראָטעסטירען געגען די נייע שטיצע-פאָרשריפטען, וועלכע בע׳עולה׳ן די אינטעלעקטועלע אַרבייטער און נעהמען ביי זיי צו אפילו די קליינע מעגליכקייטען אויף שטיצע.

מיט שאַרפע רעדעס זענען אַרויסגע-טראָטען די ה"ה: יאַנקיעלעוויטש און מילשטיין.

נאָך דער דיסקוסיע, וועלכע האָט זיך אַנטוויקעלט נאָך די רעפעראַטען, איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער ס׳ווערט פּראָטעסטירט געגען דעם נייעם געזעץ. די רעזאָלוציע פאָ-דערט אַרבייט פאַר די אַרבייטסלאָזע און ווי לאַנג די אַרבייט איז נישטאָ, זאָל די מלוכה פערזיכערן די אַרבייטס-לאָזע שטיצע.

די אָנגענומענע רעזאָלוציע ווערט איבערגעשיקט דעם סיים און דער רע-גירונג.

נייע טראַמוואַי-ליניעס.

(–) די לאָדזער טראַמוואַי-געזעלשאַפט האָט זיך געווענדעט צום שטאָט-ראַט וועגען בעשטעטיגען דעם פּלאַן פון לעגען אַ רייה נייע ליניעס אויף די גאַסען, אויף וועלכע ס׳איז ביז-איצט נישט געפאָהרען קיין טראַמוואַי.

לויט דעם דאָזיגען פּלאַן, וועלען זיך אין דער נאָהענטסטער צייט אָנהויבען די אַרבייטען ביים איינפיהרען אַ טראַמוואַי-בעוועגונג איבער די גאַסען: פון פּע-טריקאָווער ביז זשעגאַדלאָניאַנע דורך פּושעיאַזד; פון פּעטריקאָווער ביז לעש-נאָ דורך זשעלאַזנע; קילינסקי-גאַס פון גלובאָקע ביז פּושעיאַזד. אין אַלגעמיין וועלען פערלעגט ווערען נייע 3 865 מעטער טראַמוואַי-ליניעס.

בעהייצונג און לעבענסמיטעל-פּראָדוקטען פאַר אַרבייטסלאָזע.

דער מאַגיסטראַט מאַכט אויפמערק-זאַם, אַז די אַרבייטסלאָזע קענען שוין אָפּנעהמען די טאַלאָנען אויף לעבענס-מיטעל-פּראָדוקטען און בעהייצונגס-מאַ-טעריאַל.

נישט-פערהייראַטע קענען די טאַלאָ-נען אויף בעהייצונג נישט בעקומען.

די טאַלאָנען ווערען אַרויסגעגעבען אין פאָלגענדען סדר:

מאָנטאָג, ד. 14. פעברואַר, אין ביו-ראָ 1 אויף באַזאַרנאַ 5; אין ביוראָ 4 – ראָקאָטשינער 10 – 12; ביוראָ 5 – פּאָנ-סקאַ 74 – 76.

דינסטאָג, ד. 15. פעברואַר: אין ביו-ראָ 1 באַזאַרנאַ 5; ביוראָ 6 – ראָקאָ-טשינער 10; ביוראָ 7 – פּאָנסקאַ 74–76.

מיטוואָך ד. 16.: אין ביוראָ 2 – באַ-זאַרנאַ 5; אין דעם זעלבען ביוראָ אויף די, וועלכע האָבען מיט אַ טאָג פריהער פערשפּעטיגט.

פרייטאָג, ד. 18.: אין ביוראָ 3 – באַזאַרנאַ 5.

מיט די בעהייצונגס-טאַלאָנען קענען די אַרבייטסלאָזע בעקומען די קויהלען און האָלץ: אויפ׳ן שטאָטישען פּלאַץ, וועגלאָוואַ 3 און אויפ׳ן פּלאַץ פון י. ק. פּאָזנאַנסקי.

אָנגעהויבען די לוין-אַקציע פון די טעקסטיל-פעראיינען.
שוין געקינדיגט דער אָפּמאַך. — בעראַטונגען פון די אינדוסטריעלער.

(ב) נעכטען האָבען די טעקסטיל-פעראיינען אָפיציעל מיטגעטיילט אין אַ בריף די אינדוסטריעלער-פעראיינען, אַז פון 15. ה. ח. אָן ווערט געקינדיגט דער אָפּמאַך, וועלכער האָט פערפליכ-טעט פאַר ביידע צדדים ביז איצט. גלייכצייטיג בעטען די אַרבייטער-פער-איינען בעשטימען אַ געמיינזאַמע בע-ראַטונג, כדי צו בעטראַכטען די פאָדע-רונגען.

אין אַ געשפּרעך מיט די פאָרשטע-הער פון די אַרבייטער-פעראיינען האָ-בען זיי ערקלערט, אַז די איצטיגע לאַ-גע אין דער אינדוסטריע איז זעהר אַ גוטער און אויך דער זומער-סעזאָן זעהט זיך פאַר גוט.

*

(ב) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די טעקסטיל-פעראיינען האָבען געקינ-דיגט דעם אָפּמאַך מיט די אינדוסטריע-לער, דערוויסען מיר זיך, אַז די אינ-דוסטריעלער בעציהען זיך גאָר די גרויס-געשטעלטע פאָדערונגען נעגאַטיוו.

אויף היינטיגע וואָך האָבען שוין די פעראיינען פון די גרויס-אינדוסטריעלער בעשטימט בעראַטונגען וועגען די אַר-בייטער-פאָדערונגען.

*

מיטוואָך קומען אויך פאָר אַ רייה פערזאַמלונגען פון פאַבריקס דעלעגאַטען, כדי צו בעטראַכטען די פאָדערונגען.

די דעלעגאַטען פערזאַמלונגען וועלען אויך בעשליסען ווי-אַזוי צו רעאַגי-רען אין פאַל, ווען די פאָדערונגען וועלען נישט נאָכגעגעבען ווערען.

קבלת-פנים פאַר דער א"י-דעלעגאַציע

(–) נעכטען איז אין ציוניסטישען קאָמיטעט פאָרגעקומען די פייערליכע אויפנאַהמע פון דער א"י דעלעגאַציע, וואָס איז אָנגעקומען קיין לאָדז. די פייערונג האָט געעפענט דער פאָרזיצער פון ציוניסטישען קאָמיטעט דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט, ער בעגריסט די דעלע-גאַציע, וואָס איז געקומען אהער צוזאַמען אויפמונטערן די טעטיגקייט.

אין נאָמען פון דער דעלעגאַציע האָט געענטפערט ד"ר שמ׳יהו לעווין, ער ערקלערט, אַז די דעלעגאַציע איז גע-קומען אהער צו זאָגען דעם אמת וועגען א"י. צעהנדליגער און הונדערטער אָנגעזעהענע נישט יודישע פּאָליטיקער, מלוכה-לייט געפינען נישט קיין לויב פאַר דעם אַלעם, וואָס ס׳איז אויפגעטון געוואָרען אין א"י. דער פאָריבערגע-הענדער קריזיס אין א"י האָט זיך שטאַרק פּסיכאָלאָגיש אָנגערופען ספּעצ-יעל ביי די פּוילישע יודען.

דער קרן היסוד איז אַן׳אָפּאַראַט פאַר דער צוקונפט, און איז דער בריק צו אַ נאַציאָנאַלער הלואה. ווען דער קרן היסוד וועט דעקען אַלע זיינע הוצאות און וועט קענען עפּיס אָפּשפּאָרען יע דעם יאָהר, וועט ער ערמעגליכען די הלואה, מ׳מוז זיך אָנשטרענגען און אונ-טערשטיצען דעם קיבוץ אין א"י, וועל-כער וועט האָבען אַ השפּעה אויף דער לאַגע פון גאַנצען יודישען פאָלק.

די רעדע איז אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בעגייסטערונג. אַלע אָנוועז-זענדע האָבען זיך פערשריבען כאָרגען זונטאָג 9 אין דער פריה צו קומען אין ביוראָ און אָנהויבען די זאַמלונגען.

„חנוכת-הדגל" אין שניידער-מייסטער-פעראיין.

נעכטען איז אין שניידער-מייסטער-פעראיין (פּעטריקאָווער 20) פאָרגעקומען די איינווייהונג פון דער נייער פער-איינס-פאָהן, וואָס איז פערבונדען מיט׳ן 20-יאָהריגען יובילעאום פון דער פער-איינס עקזיסטענץ. די פייערונג האָט גע-עפענט דער פעראיינס-פאָרזיצער ה׳ גלאַ מאַן. נאָכדעם ווי ס׳ווערט בעעהרט דאָס אָנדענקען פון די פערשטאָרבענע מיטגלידער פון פעראיין, ווערט איינ-געטראָגען דאָס גאָלדענע בוך. ה׳ קריס טאַל שניידט איבער דעם באַנד און אַלס ערשטער ווערט אַריינגעטראָגען אין גאָל-דענעם-בוך דער גרינדער פון פעראיין ה׳ צאַריסקי, וועלכער גיט אַן׳איבער-בליק איבער דער צוואַנציג-יעהריגע טעטיגקייט פון פעראיין און דאַן ליי-ענט פאָר ה׳ ב. קאַזשמירסקי די אינטערעסאַנטע געשיכטע פון פעראיין. ה׳ גלאַסמאַן ערקלערט די בעדייטונג פונ׳ם גאָלדענעם בוך און דאַן שרייבען זיך איין די מיטגלידער און די דעלע-גאַטען אינ׳ם גאָלדענעם בוך פון פער-איין. אין גאָלדענעם בוך האָבען זיך איינגעשריבען די פאָרטרעטער פון „ניי-עם פאָלקסבלאַט" רעדאַקטאָר לאַזאַר פוקס און י. שולמאַן.

נאָכדעם איז פאָרגעקומען די פאָהן-איינווייאונג גופא; ה׳ טוכשערער טראָגט אַריין די שעהנע בלוי-ווייסע פאָהן וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען דורכ׳ן מאָלער הנעמאַן; ה׳ נאָדעל איינער פון די פעראיינס-גרינדער ווערט מכבד מיט׳ן איבערשניידען די פאָהן און ה׳ בעסער וויקעלט אויף די פאָהן. דער וויצע-פאָרזיצער פון פעראיין הערשקאָוויטש רעדט וועגען דער בעדייטונג פון אַ פאָהן און דאַן הויבען זיך אָן די בע-גריסונגען. אין נאָמען פון צענטראַלען-האַנדווערקער-פערבאַנד (פּאָלודניאָוואַ 4) בעגריסט וויצעפּרעזעס ליקערמאַן; פון דער האַנדווערקער-באַנק (פּאָלודניאָוואַ 4), דירעקטאָר אָרדינאַנץ; פון קאָנפעק-ציאָן פערבאַנד — ה׳ מאַסע; פון יובעל-לירען, זייגער-מאַכער און גראַווירער-פעראיין — ה׳ פּיאַלקאַ; פון טישלער-פעראיין — ה׳ הערשקאָוויטש; פון מאַ-גאַזין-שניידער — ה׳ נאַכדבערג; פון האַנד-ווערקער-ראַט (זאַוואַדזקאַ 5) ה׳ לעווי; פון שוסטער-מייסטער-ה׳ מענדעלסאָן; פון דרוקער, ליטאָ-גראַפען, בוכבינדער און שאַכטעל-מאַכער — ה׳ שאַיניאַק; פון קאָאָפּעראַ-טיוו „פּשענדזאַ" — ה׳ ראַפּאַפּאָרט; פון קירזשנער-מייסטער-פעראיין — ה׳ טיגער; פון שטריקער-מייסטער-פעראיין — ה׳ בערקאָוויטש און פאָרטרעטער פון וואַר-שאַווער שניידער-פעראיין, קאַמאַשען שטעפּער-פעראיין און קאַפּעלוש-מאַכער-פעראיין — ה׳ רודניצקי.

די פערוואַלטונג פון פעראיין, די ה"ה עהרליכקייט און קריגער אין נאָ-מען פון קירזשנער-פעראיין האָבען זיך שפּענדעט שעהנע בעגדער צו דעם פאָהן, און נאָכדעם ווי עס לייענט ה׳ צאַריסקי אַ רייה שריפטליכע בעגריסונגען שליסט ה׳ גלאַסמאַן די פערזאַמלונג. ביינאַכט איז אין „מעטראָפּאָל" פאָר-געקומען אַ-באַנקעט.

אין אַ געמיטליכער שטימונג האָט דער עולם פערברענגט ביז שפּעט אין דער נאַכט. פריילין העלאַ מעלער האָט דעם עולם אַמוזירט מיט איהר שענעם קלאַ-וויר שפּילען.

דוד בייגעלמאַן
פאָהרט אַוועק אין אַפריקאַ.

דוד בייגעלמאַן—דער יונגער בעקאַנ-טער לאָדזער מוזיקער און לאַנגיאָהרי-גער דיריגענט פון יודישען טעאַטער פאָהרט די טעג אַרויס קיין יאָהאַנעס-בורג (אַפריקאַ), וואו ער איז אַנגאַזשירט מיט דער בעליבטער פרוי קאַניעצווסקאַ אַזוי מיט דער לאָדזער זינגערין רות רענע אין דעם יודישען „אַפריקען לימי-טעד טעאַטער".

ווער פון די לאָדזער יודישע טעאַטער-בעזוכער קען נישט דעם דיריגענט בייגעלמאַן?

ווער איז נישט קענטליך דער יונ-גער טעמפּעראַמענטפולער מוזיקער מיט דעם „פינטעלע יוד" (אין גוטען זין פון וואָרט) וועלכער שטעהט פון זאַנדבערגס צייטען און עד היום—ווען דאָס יודישע טעאַטער איז מגולגל געוואָרען אין אַ „ווינ ר אָפּערעטע- ביים דיריגענטען-פּולט, און בענדיגט, און „דרעסירט" ממש די גרויסע יודישע קאַפּעליע (כאָר און אָרקעסטער און אפילו סאָליסטען) וואָס אַלע פון זיי האָבען אַ טענדענץ צו צו-פאַהרען זיך אין ארבע פנות עולם, און אַן׳אַנדערער פון זיי וויל דוקא שפּאַצי-רען „באָטשנע וועג".

אַ גרויסע קראַפט, אָדער-ווי אונזערע היימישע טעאַטער-בעזוכער דריקען זיך אויס אַ „בייזע גבורה" האָט ער, דער דוד בייגעלמאַן צו קאָנטראָלירען מוזיקאַ-ליש דעם יודישען אַקטיאָר און מוזי-קאַנט, און דער לאָדזער יודישער טעאַ-טער האָט איהם צו פערדאַנקען די בעס-טע איראָפּעאישע אָפּערעטען-אויפפיה-רונגען, מיט וועלכע ער האָט געשפּילט די ראָליע פון אַ פּיאָנער („ראָזע פון סטאַמבול", פּאַשינגס-פעע, „האַני געהט טאַנצען", „באַיאַדערע" א. א)

מיט דוד בייגעלמאַן געהט אַוועק—ריכטיגער „פאָהרט אָפּ" — פון לאָדז אַ יונגער מוזיקער, וואָס איז אַ שטיק טראַ-דיציע, און דאָס איז אַ גרויסער שאָד...

אמת, בייגעלמאַן פאָהרט אַוועק מהנה זיין מיט יודישער קונסט די ווילדע אַפריקאַנער, און ווייזען זיי, וואָס לאָדז קאָן. פערשטעהט זיך, אַז מיר ווינשען איהם, ער זאָל אין זיין אַרבייט מצליח זיין!

מיר ווילען אָבער האָפען, אַז ווען ער וועט צוריקקומען—און וואָס גיכער, אַלץ בעסער! — וועט ער שוין טרעפען אין לאָדז אַ לייטיש יודיש טעאַטער. אַן׳-אויסגעמענשטעם, און בעהאַנדעלט פון יודען און קריסטען כאָטשבי אַזוי, ווי אַן׳אַפריקאַניש...

פאָהר׳ס געזונד און קומט שטאַרק!

בעקאַנטמאַכונג.

יורידישע עצות, געריכטס-אָנקלאַגען, בקשות און רעקורסען און אַלערליי אַדמיניסטראַציע-, פינאַנץ- און מיליטער-אַמטען, אָנקלאַגעס און אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וועקסלען

דאָס אַלעס ווערט ערטיילט און ערלעדיגט אַמ-שנעלסטען און אַמביליגסטען אין רעכטס-ביוראָ

„JURA"

38 צעגעלניאַנאַ 38.

וויכטיגע בעמערקונג: די ביוראָ ווערט געפיהרט דורך אַ דיפּלאָמירטען יוריסט.

837

לעהרער פון פאָוושעכנע שולען פאַר יודישע שולען

פאַרוואָס איז געגרינדעט געוואָרען א יודישער פעראײַן.-קריסטליכע לעהרער פאַר יודישע קינדער.-אז מ'שלאָגט די קינדער הערט מען איבערגעטראָגען אין א יודישער שול.-היגיענישע שול-לאָקאַלען זענען נישט פאַר יודישע קינדער.

נעכטיגער צוזאַמענפאָהר פון די לעהרער-פעראײַנען.

(–) אין לאָקאַל פון לעה־ער-פעראײַן ...נעכטען פאָרגעקומען דער ערשטער ...צוזאַמענפאָהר פון די יודישע-פעראײַ... פון לעהרער פון „פאָוושעכנע" שו... אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע. ...צוזאַמענפאָהר זענען געקומען ...דעלעגאַטען, פאָרשטעהער פון פער... אינסטיטוציעס, פרעכע א. א. ...דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציעס ...זענען געווען פערטרעטען די ה"ה: ...מאַן מאַזאָנסקי און א. קאַגאַן.

...דער פאָרזיצענדער פון לאָדזער-פער... ה' קראָנענבערג עפענט דעם צו... צוזאַמענפאָהר מיט א לענגערער רעדע, ...וועלכער ער בעגריסט די דעלעגא... און די געסט.

...ווערט געוועהלט א פרעזידיום ...פאָלגענדע פערזאָנען: קראָנענ... מאַיערקעוויטש, טובים, פרל. ער... און פרל. שפירא.

...נאָמען פון פעראײַן פון לעה... אין פוילישע מיטעל-שולען בע... דעם צוזאַמענפאָהר פרא. גאָצ... צווישען אַנדערע זאָגט ער, ווי איך ...איז איינע פון די אויפגאַבען פון ...צוזאַמענפאָהר צו פּראָטעסטירען נעגען ...בעשטימען פון קריסטליכע לעה... און לייטער אין די שולען וואו ...לערנען זיך יודישע קינדער. איך האַלט, אז דער פּראָטעסט איז א בע-רעכטיגטער. איך וואָלט פערשטאַנען אַזאַ האַנדלונג פון דער מאַכט, ווען זי וואָלט אויך בעשטימט יודישע לעהרער אין די קריסטליכע פאָלקס-שולען, אָבער דאָס זעהט מען נישט.

אין נאָמען פון פעראײַן פון די לעהרער אין די יודישע מיטעל-שולען בעגריסט ה' בירנבויים. אין נאָמען פון צ. י. ש. אָ.— ה' קאַגאַן, וועלכער ווייזט אָן, אז די אירעע פון אַ שול פאַר'ן יודישען קינד אין דער מוטער-שפּראַך איז שוין אַריינ-געדרונגען אין בעוואוסטזיין פון דער לעהרערשאַפט אין די „פאָוושעכנע" שו-לען.

ה' קאַגאַן האַלט, אז דער צוזאַמענ-פאָהר דאַרף פאָדערען גלייכבערעכטי-גונג פאַר דער יודישער שול אויף דער יודישער שפּראַך. עס בעגריסט נאָך אין נאָמען פון דער פועלי-ציון-פראַקציע אין שטאָדט-ראָט, ראַטמ. האַלפערנרוסקי, אין נאָמען פון דער הויפט-פערוואַלטונג פרל. הערשפינקעל, ה' מאַרקוס – זע-לצוו, ה' גלאָגאָווסקי – פיעטריקאָוו; און פרל. שלאַנוש – קאַליש

נאָכדעם ווי ס'ווערען געוועהלט די ענטשפּרעכענדע קאָמיסיעס, גיט ה' בוט-לאָוו אָפּ אַ בעריכט פון דער הויפּט-פערוואַלטונג. ער ווייזט אָן, אז ווען די יודישע לעהרער זענען געווען מיט-גלידער אין דעם אַלגעמיינעם פעראײַן, האָבען זיי אין בעסטען פאַל געמוזט זיין פּאַסיוו צו יעדער געזעלשאַפטלי-כער אַרבייט. האָט דער לעהרער גע-וואָלט ווערען אַקטיוו האָט ער זיך גע-מוזט שאַפען זיין אייגענעם פעראײַן. איצט צעהלט דער פעראײַן 29 אָפּטיי-לונגען מיט 1000 מיטגלידער. דער פער-איין קעמפט פאַר אַ דעמאָקראַטישער אַרבייטס שול, פאַר אַן אייגהייטליכער שול און פאַר אַ שול פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

ה' בוסלאָוו ווייזט אויך אָן אויף דער שרעקליכער צולה, וואָס געשעהט דעם יודישען לעהרער אין דעם יודישען קינד דורכדעם, וואָס אין די יודישע שולען ווערען בעשטימט קריסטליכע לעהרער אין די יודישע וועלען בעזייטיגט. ווען אַ קריסטליכער לעהרער בעקומט אַ דיסציפּלינאַר-שטראַף, ווערט ער אַלס איבערגעטראָגען אין אַ יודישער שולע. ס'האָט געטראָפען פאַלען, אז לעהרער אין אויבערשלעזיען, וועלכע אַלס שטראַף, וואָס זיי האָבען געשלאָ-גען די קינדער, איבערגעטראָגען גע-וואָרען אין אַ יודישער פאָלקס-שול.

דער רעדנער האָט אָנגעוויזען, אז דעם קומענדיגען דאָנערשטאָג וועט אַ דעלעגאַציע פון פעראײַן זיין ביים ביל-דונגס מיניסטער דאָבזשצקי און אינטער-וועניערען וועגען דעם, וואָס קיין שום היגיענישער שול-לאָקאַל ווערט נישט אָפּגעגעבען פאַר קיין יודישער שול.

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג האָלט פרל. עפּשטיין אַ רעפעראַט וועגען די „לעהרער פון דער פאָלקס-שול אין איצ-טיגען מאָמענט".

צווישען אַנדערע רעזאָלוציעס איז מיט אַ גרויסער מעהרהייט שטימען אָנ-גענומען געוואָרען די רעזאָלוציע, וועל-כע איז אַריינגעטראָגען געוואָרען דורכ'ן פאָרשטעהער פון יודישער שול-אָרגאַני-זאַציע, ה' קאַגאַן, אז די יודישע שולען זאָלען אַריינגענומען אין דער נעץ פון מלוכה שול וועזען און ביז דער צייט זאָלען די יודישע שולען סובסידירט ווע-רען מצד רעגירונג און קאָמונאַלע אינ-סטיטוציעס. ס'איז אויך בעשלאָסען גע-וואָרען אויפצופאָדערען די הויפּט-פער-וואַלטונג זאָל אָנעהמען קאָנקרעטע שריט, בכדי צו רעאַליזירען די רעזאָ-לוציעס, וועלכע ס'זענען אָנגענומען גע-וואָרען אויפ'ן 1. לאַנדעס-צוזאַמענפאָהר פון דער יודישער לעהרערשאַפט אין די פּאָווסעשנע שולען, צווישען וועלכע ס'געפינט זיך אויך די פאָדערונג וועגען איינפיהרען די יודישע שפּראַך אַלס לימוד-שפּראַך אין די רעגירונגס שולען פאַר יודישע קינדער.

אויפמערקזאַם ראַדאָשיצער חסידים

(–) די דאָקטוירים פראָפעסאָר, דאָמי-נער און קאַנטאָר, וועלכע בעהאַנדלען דעם קראַנקען ראַדאָשיצער רבי שליט"א בעטען אונז אויפמערקזאַם צו מאַכען די חסידים און פערעהרער פון רבין, אז זיי זאָלען נישט בעלאַגערען די וואוינונג פון קראַנקען, ווייל דאָס איז נישט קיין טובה פאַר'ן קראַנקען. דער רבי דאַרף האָבען רוה און דאָס דאַרפען געדענקען די חסידים, וועלכע שטופען זיך און שטויסען זיך צום רבין, כדי זיך צו דערוויסען וועגען זיין געזונדצושטאַנד.

די היינטיגע פייערליכע אַקאַדעמיע

אין פילהאַרמאָניע לכבוד דער א"י-דעלעגאַציע.

היינט אין אָווענד קומט פאָר אין פיל-האַרמאָניע-זאַל (נאַרוטאָוויטש 20) אַ פייערליכע אַקאַדעמיע לכבוד דער דעלע-גאַציע פון ארץ-ישראל-יודענטום, וועלכע ווײַלט זייט פרייטאָג אין אונזער שטאָדט. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרע-טען די מיטגלידער פון דער דעלעגאַציע: ד"ר שמריהו לעווין, מיטגליד פון עק-זיאָנס-קאָמיטעט פון דער וועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, הרב משה אָסטראָווסקי פון ירושלים, מיטגליד פון ועד הלאומי אין א"י, שמואל טשערנאָ-וויטש, (ש.נ.) סעקרעטאַר פון ועד הלאומי אין א"י און דער בעקאַנטער העברע-אישער שריפטשטעלער, ד"ר בר-רב האי (באַראַוואַי), מיטגליד פון דער אספת הנבחרים אין א"י און פאָרשטעהער פון דער אַלגעמיינער יודישער אַרבייטער אָרגאַניזאַציע אין א"י.

די חשוב'ע פערטרעטער פון א"י-יו-דענטום, וועלכע זענען געני בעקאַנט מיט אַלע יודישע פּראָבלעמען און וועל-כע זענען ערשט ספּעציעל געקומען קיין פוילען, כדי צו בעקענען אונז מיט דער ווירקליכע לאַגע אין א"י, וועלען אונז איבערגעבען אַ לעבעדיגען גרוס פון דער נײַ אויפלעבענדיגער יודישער נאַציאָנאַלער היים און וועלען שילדערן די פּערספּעקטי-ווען פון אויפבוי-ווערק אין א"י אין דער צוקונפט. דער בעשטאַנד פון דער דע-לעגאַציע, וועלכע נעהמט אַרום אַלע שיכטע פון א"י יודענטום, גאַראַנטירט אַ פולשטענדיגע און אַלזייטיגע בעלייכ-טונג פון די גרויסע פּראָבלעמען, וועל-כע אינטערעסירען אַזוי שטאַרק אַלע יודישע נאַציאָנאַלע קרייזען.

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעל-גאַס 18.

גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל. פרויען: הדסה, האַליטש, רעגינאַ, סאַלאָמאָן, שייעוויטש. מענער: האַמבורגער, ראוי, קורץ, קאָן, קראַנק, שטאַקפעדער, ראַטשייז און אַנדערע.

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 14-טען פעברואַר 8.30 אָווענד גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 90 גראָשען ביז 2.50 זל. אַ בילעט

צום לעצטען מאָל די בערימטע פּיעסע

ישיבה בחור

הויפט-ראָל ישיבה בחור – יוליוס אדלער.

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ". אימפּרעס.: א. שטאַכפעדער.

אנאָנס: די טעג קומט ענדליך, דער נייעסטער אמעריק. שלאַגער געזאַנג אונטערן

דער בלינדער מאָלער

אַכטונג, דאַמען און הערען!!

ל מאַך בעקאַנט אַלע דאַמען און הערען, אַז צוליב די קאָנקורענץ האָב איך

רעדוצירט די פרייזען!

און עמפעהל אין אַ גרויסען אויסוואַהל זעמטליכע אין- און אויסלענדישע

פּערפומעריע-אַרטיקלען

פון די בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:

Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אַנדערע

די נ. קונדשאַפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען

בעצמ.: פאַר רעעלע סחורה ווערט גאַראַנטירט!

אָנגראָסיסטען בעקומען ראַבאַט! מיט אַכטונג

Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

רייטש טעאַטער. דירעקציע: זעמאַן.

היינט, 12.30 פאַרמיטאָג-קינדער-פאָרשטעלונג. ס'ווערט געשפּילט:

„שניי-ווייסכען און רויט-קעפּעלע".

3,30 נאָכמיטאָג צו ביליגע פרייזען: „אדיע מימי"

8.30 אָווענד „האַנני געהט טאַנצען"

מאַסקען-באַל פון דער יודישער פרעסע הוסט-פאַר דעם 26. פעבר.

די מאַשין, וועלכע האָט געקלאַפּט און צוגעגרייט דעם גרויסען מאַסקען-באַל פון דער יודישער פרעסע, האָט זיך אויף אַ ווײַלע געהאַט אָפּגעשטעלט, מחמת דער מאַסקען באַל איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויפ'ן 26 פעברואַר.

איצט קלאַפּט שוין די מאַשין צוריק אויף אַלע רעדער. אַלע קאָמיסיעס האַל-טען ווידער אָפּ בעראַטונגען און בע-גייען די אַרבייט. דער אַטראַקציע-קאָ-מיטעט האָט שוין צו זיין דיספּאָזיציע אַלץ: דעם אונגעהויער-ריזיגען ראַדיאָ-אַפּאַראַט, אויף וועלכען ס'וועלען גע-האַלטען-ווערען די לינקע רעדעס; די קאָרוזעלע הויבט זיך באַלד שוין אָן צו דרעהען; די הערליכע דעקאָראַציעס ווערען שוין אויסגעהאָנגען; דער אַר-קעסטער שטודירט שוין איין די ספּע-ציעלע „טשאַרלסטאָנ'ס" און „בלעק-באָטאָמ'ס"; די סאַלאָ און דועט-טענץ ווערען ווידער איבערגעשטודירט און נאָך צענדליגער אַטראַקציעס ווערען אויסגעגרייט. —

דאָס אַלץ איז נאָר אַ טראָפּען אין ים. דער פרעסע-באַל זאָגט צו צו זיין דער שלוס פון קאַרנאַוואַל, אָבער גלייכצייטיג וועט ער ווערען אַ טראַדיציע-באַל, וועל-כען יעדער וועט געדענקען לאַנג, לאַנג!

אַלזאָ — גרייט זיך צום 26. פעברואַר!

פאָרשטעלונגען פון יוליוס אדלער

אראָפּ מיט ערפאָלג.

די פאָרשטעלונגען פון יוליוס אַדלער און זיין אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל אין „סקאַלאַ"-טעאַטער זענען ווידער, ווי שטענדיג, אראָפּ מיט ערפאָלג.

די זאַלען זענען געווען איבערפולט און דאָס צאָהלרייכע פּובליקום האָט אַפּלאָדירט און האַרציג אויפגענומען די אַרטיסטען.

מאָרגען, מאָנטאָג, ווערט געשפּילט „דער ישיבה-בחור" מיט יוליוס אַדלער'ן אין זיין קרוין-ראָלע.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט דיזשורען.

(§) היינט זונטאָג דיזשורירען בייגאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: ל. פּאַוולאָווסקי, (פּיעטריקאָווער 307); ט. האַמבורג. (גלובנאַ 50); ב גלובאָווסקי, (נאַרוטאָ-וויטשאַ 4); י. שימקעוויטש, (קופּערניק-גאַס 26); א. כאַרעמזא, (פּאָמאָרסקאַ 10); און א. פּאָטאַש, (פּלאַץ-קאָשטשעלנאַ 10).

פון קאָמי-פעראײַן.

היינט, קומט פאָר אין לאָקאַל פון קאָמי-פעראײַן (אַלעע קאָשטשיושקי 21) דער זונטאָג-קלוב-אָווענד פאַר מיט-גלידער און אַריינגעפיהרטע געסט.

פון „בית היתומים".

די פערוואַלטונג פון יתומים-הויז (זגערזשער 40) האָט זיך קאָנסטיטואירט: פּרעזעס: רייכענבאַך: וויצע – די ה"ה: האָפּשטיגעל און גאָטהעלף; סעקרעטאַר— ה' ד. פוטערהענדלער; לייטער ה' נ. גאָלדראַך; קאַסירער – ה' ש. פיימאַן. אויך איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדנען אין קורצען אַ 10-יעה-ריגען יובילעאום פון דעם יתומים-הויז. גלייכצייטיג גיט די פערוואַלטונג דעם פּרעזעס ה' רייכענבאַך אַ בלאַט אין גאָלדענעם בוך אין נאַציאָנאַל-פאָנד אויף זיין נאָמען פאַר זיינע פערדינס-טען אַלס פּרעזעס, וועלכער פיהרט די אינסטיטוציע 10 יאָהר.

פון צענטראַלען הלייןהענדלער-פעראײַן.

די נייע געוועהלטע-פערוואַלטונג פון צענטראַל-קליינהענדלער-פעראײַן זאַוואַד-זקאַ 5, האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פאָרזיצער ד"ר י. הערשפינקעל, וויצע פאָרזיצער מ. קירש-בוים און מ. מינץ, סעקרעטאַר ד. הע-ניג, קאַסירער ל. פרייס, עקאָנאָם י. לאַס-מאַן; אין דער פערפאַלטונג: ש. מאָרד-כאַיעוויטש, ר. פאָמעראַנץ. ה. שיף, י. מ. פרידבערג און ש. העלפאַנד.

קאַנדידאַטען: מ. פּיעטריקאָווסקי, י. גאָלדבערג, י. בינקע, י. אורבאַך. רעווי-זיאָנס-קאָמיסיע: ש. וויערניק, אַ. אַבראַ-מאָוויטש און ח. פרענקעל.

אַ שרפה.

(§) פרייטאָג איז די 2-טע אָבטיילונג פון די פייערלעשער אַלאַרמירט געוואָ-רען, צו אַ שרפה, וועלכע איז אויסגע-בראָכען אין דער פאַבריק פון לעווים און ברזשעזינסקי אויף שענקעוויטשאַ 183.

אויפ'ן אָרט פון די שרפה זענען אָנ-געקומען די 2 און 4 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האָבען די שרפה איינגעלאָשען.

שטרייק

אין שלעסער'ס פאַבריק אין אָזאָרקאָוו.

(–) אין שלעסער'ס פאַבריק אין אָזאָר-קאָוו האָבען די אַרבייטער אַרויסגעשטעלט פאָדערונגען, אַז מ'זאָל זייערע לוינען העכערען לויט'ן וואוקס פון יקרות.

די פירמע האָט די פאָדערונגען אָפּ-געוואָרפען און די אַרבייטער האָבען דעריבער פערשטרייקט.

לעצטער טאָג

פון מאַנע קאַץ'ס אויסשטעלונג

היינט איז דער לעצטער טאָג פון דער אויסשטעלונג פון מאַנע קאַץ'ס בילדער אין דער שטאָטישער קונסט-גאַלעריע.

ביז איצט האָבען די אויסשטעלונג בעזוכט מאַסען מענשען פון אַלע שיכ-טען פון דער לאָדזער בעפעלקערונג און האָבען אויסגעדריקט זייער ענטוזי-אַזם פון די הערליכע פאַרבען-שפּילען אין קאַץ'ס בילדער.

היינט, אינ'ם לעצטען אויסשטעלונגס-טאָג דאַרפען די אויסשטעלונג בעזוכען אַלע, וועלכע האָבען נאָך די בילדער נישט געזעהן.

ער איז א כהן און זי — איז אויך נישט קיין פרייערין.

(פון די ווארשעווער ראבינאט מעשיות).

אין ראבינאט און בכלל אין אלע רבנישע און חסידישע קרייזען האט זיך נעכטען שטארק געקאכט ארום א פאלגענדער העכסט אינטערעסאנטער געשיכטע:

אויף ווארעצקא גאס, אין זיין אייגען הויז, וואוינט דער באקאנטער קאלאגיאל סוחר, ר' יאסעל ק., א זקן פון א יאהר 80. ער איז אין דער גאנצער געגענד באקאנט אלס רייכער מענש און שטרענג-אפגעהיטענער ייד.

מיט בערך 6 וואכען צוריק, איז ר' יאסעל'ס ווייב געשטארבען; ר' יאסעל האט איהר געמאכט זעהר א לייטישע לויה, געקויפט פאר איהר א פיינע קרקע.

דאס איז שוין אבער געווען גענוג, אז גלייך אויפצומארגענס זאל מען ר' יאסלען אנהויבען פראפאנירען מיט שדו־כים און נאך בעת ער איז געזעסען „שבעה", האט ער שוין געמאכט „זא־הונגען".

נאר עס טוט זיך נישט אזוי לייכט, ווי עס רעדט זיך. כאטש ר' יאסעל איז א זקן פון 80 יאהר, איז ער גאר א נישקשה'דיגער פבין און נישט יעדע כלה איז איהם דעריבער געפעהלען געווארען.

ער האט אבער נישט גערוהט, כסדר געמאכט „זאהונגען" און סוף כל-סוף — דאס איז געווען נאך אין די „שלושים" — האט ער געפונען די אמת'ע פרוי, וואס ער האט געזוכט און באלד נאך דער ערשטער זעהונג, האט ער געזאגט, אז די כלה געפעלט איהם.

דאס איז אן אלמנה פון א יאהר עט־ליכע און פופציג, אן „אטאבע", נישט קיין מיאוסע און דאס אינטערעסאנטסטע — זי איז א שוועגער פון א באקאנטען יודישען זשורנאליסט.

האט אבער די כלה געזאגט, אז אויב זי זאל שוין חתונה האבען מיט אזא אל־טען מאן, וויל זי כאטש זיין בעווארענט אז „איבער הונדערט און צוואנציג יאהר", זאלען זיינע קינדער נישט צו־נעהמען זיין גאנץ פערמעגען און איהר זאל אויסקומען צו געהן איבער די היי־זער. זי האט דעריבער געשטעלט א קא־טעגארישע פאדערונג, אז אויב ר' יא־סעל וויל מיט איהר חתונה האבען, זאל ער איהר אפשרייבען אין א אינ־טערציזיע די דירה מיט'ן ווירטשאפט און צעהן טויזענד דאלאר.

נאטירליך האט ר' יאסעל לכתחילה דערפון נישט געוואלט הערען; אבער ווען די כלה האט זיך איינגעשפארט, אז אנדערש האט זי נישט חתונה — האט ר' יאסעל שוין נישט געהאט קיין אנדער ברירה און זיך אנגעהויבען דינגען...

און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די יודענע איז גארנישט קיין שלעכטע סוחר'טע, דאס דינגען זיך האט גע־דויערט גאנצע צוויי וואכען, ר' יאסעל האט איהר געמאכט אן אינטערציזיע אויף דער דירה מיט'ן מעבעל און זעקס טויזענד דאלאר און דעם פאריגען זונ־טאג איז ביי איינעם פון די ווארשא־ווער רבנים מיט מזל געפראוועט געווא־רען די חתונה:

מאכט זיך אבער א מעשה — דאס איז געווען פונקט דריי טאג נאך דער חתונה — קומט אריין צו ר' יאסלען זיינס א באקאנטער חסיד און טוט איהם א פרעג:

— איז טאקע אמת, אז דו האסט חתונה-געהאט מיט דער און דער יודענע?

— יא, זי איז זעהר א וואוילע יודענע

— צי האסטו דען אינגאנצען פערגע־סען, אז דו ביזט א כהן?

— ס'הייסט כ'האב פערגעסען?

— טא וואס דען האסטו חתונה-גע־האט מיט א גרושה?

— הא?

— וואס? דו ווייסט גארנישט, אז די יודענע, וואס דו האסט מיט איהר חתונה געהאט, האט פאר איהר מאן, וועלכער איז געשטארבען, אויך געהאט א מאן, וועמען זי האט געגומען גט?...

האט ר' יאסעל אנגעהויבען ארומ־לויפען צו אלע רביים און מיט טרעה־רען אין די אויגען געבעטען, אפשר קאן מען ערגיץ געפינען א מיטעל מקיל צו צו זיין דעם דין, אז ער זאל מעגען וואוינען מיט זיין ווייב, אומזיסט עגט־פערט מען איהם אבער, אז דאס איז א איסור מדאורייתא און אז ער מוז זיין ווייב דורכאויס געבען גט.

טענה'ט אבער דאס ווייב, אז זי האט איהם נישט אבגענארט, ווען זי האט גע־זאגט, אז זי איז אן אלמנה און אז איהר איז גארנישט איינגעפאלען, אז ר' יאסעל זאל זיין א כהן. זי פאדערט דעריבער, אז אויב ר' יאסעל וויל איהר געבען גט, זאל ער איהר אבגעבען אלץ, וואס ס'איז געשריבען אין דער אינטערציזיע...

לויפט ער ווידער ארום צו אלע רביים און רבנים, און בעט מען זאל ווירקען אויף זיין ווייב, זי זאל נעהמען גט פאר ווייניגער געלד. דאס ווייב האלט זיך אבער פעסט ביי איהר בעדינגונג:

— אהן דער דירה מיט'ן מעבעל און זעקס טויזענד דאלאר — וועל איך קיין גט נישט נעהמען!

אויסערגעוועהנליכע טעלעגראמע!

עס ווערט באקאנט געמאכט, אז די באוואוסטע מיט איהר גליק און די איינציגע גרעסטע קאלעקטור אין פוילען

ע. ליכטענשטיין און קאמפ.

האט געעפענט אין אונזער שטאדט אויף פעטריקאווער 72 אין דער געביידע פון גראנד-האטעל, אן אבטיילונג פון איהר קאלעקטור. די אויבינגע קאלעקטור איז גוט באקאנט מיט איהרע קאלאסאלע געווינסען, מיט וועלכע זי האט בעשאנקען איהר ג. קליענטען, עס ווערען שוין פערקויפט לאסען צו דער איצטיגער 5-טער קלאס פון דער 14-טער מלוכה לאטעריע, ואווי צו דער 1-טער קלאס פון דער 15-טער מלוכה-לאטעריע.

צוליב דעם גרויסען ערפאלג, מיט וואס עס שט'ען די לאסען פון דער מלוכה-לאטעריע, ראטען מיר זיך צוצואיילען און זיי צו קויפען. געדענקט דעטליך די אדרעס

E. LICHTENSTEIN,

Łódź, Piotrkowska 72.

w gmachu Grand Hotelu.

דארט קען מען אויך נאכזעהן טעגליך די אפיציעלע טאבעלען. 908

יודישע עצות.

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

בעם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער לעצטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגע־געבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 13. פעברואר 1927.

3080. ניימאן.

מיר האבען שוין געענטפערט איינינע מאל, אז דאס אנגעהמען דורך דער צייט אנדערע בירגערשאפט בעפרייט נישט פון דער שטראף, וואס דראהט פאר דעזערציע.

3081. א לעזער פון פאמארסקא 25.

פאר אריינגעמען צו זיך אין דער וואוינונג א סובלאקאטאר דראהט נישט יין עקסמיסיע, סיידען איהר נעמט פון איהם פיל מעהר דירה-געלד, וויפיל איהר צאהלט אליין פאר דער דירה.

3082. א שט. לעזער פון זאוואדזקא.

לויט איהר קוואליפיקאציע קאנט איהר פערבלייבען אויסערן קאנטינגענט ממילא פערעכענט ווערען אין רעזערוו. צו אן אקיעקינסטווא איז אן עלטערע ארבייטספעהיגע שוועסטער א שטערונג.

3083. יצחק דעס-ק.

הנם דער זעניז איז שוין נאך 2 יאהר פערעלטערט, פונדעסטוועגען פערזענ־דיג זיך אויף די געגעבענע מאטיווען קאנט איהר נאך איצט אייער חוב פון מיליטער אויסמאגען.

3084. י. מ.

לויט'ן פונקט 1 ארט. 3 פון דעקרעט ווענען וואוינונגס שטייער זענען בע־פרייט פון דאזיגען שטייער אלע לאקא־לען, וועלכע זענען פערנומען דורך שטענדיגע בתי תפלות (חברות, שטיב־לעך) לויט'ן פונקט 3 פון זעלבען ארטי־קעל געפינען אויך פון דער דאזיגער תהה רעליגיעזע אינסטיטוציעס. דאגע־גען זענען נישט בעפרייט פון צאהלען דעם דערמאנטען שטייער די וואוינו־גען, וואס זענען פערנומען דורך רבנים אדער כלי קודש.

„קרן-היסוד"!

היינט, זונטאג, 10 א זייגער פריה פערזאמלען זיך אין ציוניסטי־שען ביורא (צעגעלניאנא 4) אלע עסקנים פון „קרן-היסוד", וועלכע האָ־בען זיך מתחייב געווען בשעת דער נעכטיגער קבלת פנים-פערזאמלונג לכבוד דער א"י-רעלעגאציע צו בעטייליגען זיך אקטיוו אין דער

אקציע לטובת דעם „קרן-היסוד".

אויך די ציוניסטישע עסקנים, וועלכע זענען נישט געווען אנוועזענד אין דער פערזאמלונג, ווערען אויפגעפאדערט צו קומען היינט אין ביורא, כדי צו בעטייליגען זיך אן דער ארבייט.

120

חברים ערפילט אייער חוב און קומט אלע צו דער ארבייט!

LEKARZ-DENTYSTA

Gajst-Strauchowa

ul. Narutowicza 11, tel. 19-67

די, וועלכע אזעוו האט פעראטען.

לויט די זכרונות פון בארים סאווינקאוו.

(8

מיט א פאר טעג שפעטער איז אזעוו מיט סאזאנאוו'ן געקומען צוריק קיין פעטערבורג און מיר האבען ווידער אפ־געהאלטען א בעראטונג.

דאן האב איך איבערגעגעבען דאראַ ברילאנט'ס בקשה: איך האב דער־צעהלט, אז זי בעט זיך, מען זאל איהר אויך געבען א באמבע צו ווארפען אויף פלעווע'ן.

עס איז געווארען שטיל. אלע זענען געבליבען זיצען איבערראשטע און קיי־נער האט קיין ווארט נישט ארויסגע־רעדט. דער ערשטער, וואס האט איבער־געריסען די שטילקייט איז געווען אזעוו. פאמעליך און בלומר'שט קאלטבלוטיג, אי זיין שטימער איז געווען אלע מאל, האט ער זיך געווענדעט צו סאזאנאוו'ן און געפרעגט:

— יעגאר, וואס דענקט איהר וועגען דעם?

סאזאנאוו איז רויט געווארען, זיך פערלוירען, צושפרייט ביידע הענד, זיך פערטראכט און נאכגעפערט אזוי:

— דאראַ איז אזא מענש, אויף וועל־כען מען קען זיך פערלאזען... אויב זי נעהמט זיך אונטער, וועט זי זיכער מאַ־כען גוט... איך האב גאר נישט געגען דעם... נאר פונדעסטוועגען...

דא האט ער זיך אפגעשטעלט און נישט געוואוסט ווי אזוי צו ענדיגען.

— וואס פונדעסטוועגען? — האט איהם אזעוו ווי געשלעפט פאר דער צונג.

— גארנישט... — האט זיך סאזאנאוו אנגעהויבען דרעהען — איך מיין, איך האב גארנישט געגען דעם, מען זאל איהר אויך געבען א באמבע...

— און איך דענק אויך, אז אויף דאָ־רא'ן מעג מען זיך פערלאזען — האט זיך אנגערופען שווייצער.

— און וואס דענקט איהר, וועניאמין?

— האט אזעוו א קוק געטהון אויף מיר — ווי איז אייער מיינונג?

איך האב געענטפערט, אז איך בין אבסאלוט געגען דעם, אז דאראַ זאל זיך אויך בעטייליגען אין דעם אנפאל אויף פלעווע'ן. איך האב צוגעגעבען, אז אויף דאראַ'ן מעג מען זיך פערלאַ־זען: אבער פונדעסטוועגען דארף מען איהר קיין באמבע נישט גע־בען, ווייל אין דער צייט ווען עס זע־גען פערהאן גענוג מאנסבילען, דארף מען קיין פרוי נישט אריינשלעפען אין קיין טעראריסטישען אנפאל.

ווען איך האב געענדעט, איז אזעוו געזעסען פערטראכט און געשוויגען, דערנאך האט ער אויפגעהויבען דעם קאפ.

— איך שטים נישט איין מיט אייך — האט ער מיר געזאגט — מיין מיינונג איז, אז מען מעג דאראַ'ן יא געבען א באמבע. נאר אויב איהר דענקט, אז עס איז נישט נויטיג, טא טוט זשע אזוי ווי איהר פערשטעהט...

אויף יענער בעראטונג איז בעשלאַ־סען געווארען, אז דער ערשטער באַמ־בען-ווארפער זאל זיין דאוויד באָרישאַנ־סקי, דער צווייטער — סאזאנאוו, דער דריטער — קאליאיעוו און דער פערטער — פיקארסקי א יונגער ארבייטער, א רימער פון ביאליסטאק.

אזעוו איז ווידער אוועקגעפאהרען און מיט מיר האט ער אפגערעדט, אז נאכ'ן אנפאל אויף פלעווע'ן, זאל איך זיך מיט איהם זעהן אין ווילנא.

די וואוינונג אויף דער זשוקאווסקער גאס האבען מיר אינגאנצען אויפ־געגעבען. די מאדאם וואלאשענקא-איוואַ־נאווסקאיא איז אוועקגעפאהרען צו אזעוו'ן און דאראַ ברילאנט, האבען מיר איועקגעשיקט קיין כארקאוו, כאטש זי האט קיין חשק נישט געהאט אהין צו פאהרען. אין פעטערבורג זענען געבלי־בען די צוויי פערשטעלטע איזוואשטשי־קעס אונזערע—מאציעווסקי און דולעבאוו, שווייצער, איך און די צוויי באמבען־ווארפער סאזאנאוו און קאליאיעוו. די לעצטע צוויי האבען אויך געדארפט אוועקפאהרען פון פעטערבורג און קו־מען צוריק ערשט דעם 8-טען יולי, אין דעם טאג, ווען מען וועט מאכען דעם אנפאל.

עטליכע טעג איידער די באמבען־ווארפער זענען אוועקגעפאהרען, האב איך אפגערעדט זיך צו טרעפען מיט קאליאיעוו'ן אויף טמאלענסקע בית-עלמין. ער איז געקומען אהין אנגעטאן ווי איי־נער, וואס פערקויפט אין גאס פאפיראַ־סען און פערשידענע שפילעכלעך. מיר זענען ביידע געווען זיכער, אז מיר זעהען זיך דאס לעצטע מאל. קאליאיעוו איז געווען זיכער, אז כאטש ער איז דער צווייטער, וועט איהם אויך אויסקומען צו ווארפען א באמבע.

אויף א קבר, וואס איז געווען פער־וואקסען מיט גראז, זענען מיר ביידע געזעסען, און קאליאיעוו האט גערעדט מיט זיין קלינגענדינער שטימע און מיט פוילישען אקצענט:

— נו, דאנקען גאט — האט ער גע־זאגט — באלד וועלען מיר מיט איהם פערטיג ווערען... איין זאך אבער פער־דריסט מיך — פארוואס בין איך נישט דער ערשטער צו ווארפען די באמבע.. א פנים אז וואלענטין קוזמיטש (אזעוו) דענקט, אז איך אליין וואלט זיך מיט פלעווע'ן נישט געספראוועט...

איך האב איהם געזאגט, אז די ראלע פון דעם צווייטען באמבען-ווארפער איז פונקט אזוי וויכטיג ווי די ראלע פון'ם ערשטען, אויב נישט נאך וויכטיגער, ווייל נאכדעם ווי די ערשטע באמבע פלאצט, דארף מען קענען זיך נישט פערלירען און גלייך בעשליסען, צי מען דארף ווארפען די צווייטע באמבע, צי ניין. ער האט מיך אויסגעהערט נישט גערן.

— נו, געוויס — האט ער געזאגט — אבער פונדעסטוועגען... און זאג מיר, ווי דענקסטו — האט ער זיך אינגאנ־צען אויסגעדרעהט צו מיר מיט'ן פנים — עס וועט זיך אונז איינגעבען צו דער הרג'נען פלעווע'ן?

— איך בין זיכער אין דעם.

— איך אויך.

ער האט א ווייל געשוויגען.

— עס איז שווער צו שפילען די ראָ־לע פון א כאסען-הענדלער — האט ער זיך מיט אמאל אנגעהויבען קלאגען — אבער דאס מאכט נישט... אין אונזער ארגאניזאציע דארף מען האבען אזעלכע מענשען, וואס קענען אלעס איבער־טראגען, אט, צום ביישפיל, אזא ווי יע־גאר, דאס איז א מענש!

און ער האט מיט גרויס בעגייסטע־רונג אנגעהויבען רעדען וועגען יעגאר סאזאנאוו.

— אזא מענש ווי ער — האט ער געזאגט — האב איך נאך קיינמאל אין מיין לעבען נישט געזעהן. וויפיל ליבע ער האט דאס אין הארצען! ווי העלדיש און מוטיג ער איז!

ער איז געבליבען זיצען שטיל און דערנאך האט ער ווייטער אנגעהויבען רעדען:

— הערט זיך איין — האט ער מיר געזאגט — מיר וועלען דאך זיין די גליקליכסטע מענשען אין דער וועלט אויב עס וועט זיך אונז איינגעבען צו דער הרג'ענען פלעווע'ן! דאס מוז זיך אונז איינגעבען! שוין גענוג נזהרשע־ווען!.. גענוג.. אך, ווען דו וואלסט געוואוסט ווי איך האס זיי...

(פארזעצונג מארגען)

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע“.

עקזאָטישער ראָמאַן.

— מען דאַרף אָנשרייבּען אַ בּריף צום פעטער אין פאָל, ...ען דער דאָזיגער פערפלוכטער פרינץ וועט מיך אָוועקלעגען אַ ...טיסטען! — האָט דער דאָקטאָר צו זיך אַליין געזאָגט, ווען ער ...איז געבּליבּען אַליין — איך וועל בּעטען דעם פעטער, אַז ער ...זאָל נישט פערלאָזען מיין מוטער!

מיט די דאָזיגע ווערטער איז דער דאָקטאָר לעווי צוגעגאַנ...גען צום שרייבּטיש.

— וואָס זשע זאָל איך איהם שרייבּען? וואָס פאַר אַ סבּות ...אָנגעבּען?

די דאָזיגע מחשבות האָבּען איהם שטאַרק בּעאונרוהיגט.

דער בּריף האָט זיך נישט געקלעפט.

דער דאָקטאָר האָט עטליכע מאָל אָנגעהויבּען צו שרייבּען, ...נאָר — ס'האָט נישט געטויגט.

-- מילא, וועל איך עס אָפלאָזען! איך וועל בּעסער גערען ...צו דער פרינצעסין. — האָט ער בּעשלאָסען.

— צי פאַסט עס אָבּער? ס'קאָן זיין, אַז זי רעדט זיך אײַנ ...וואָרך מיט'ן בּרודער?

דעם דאָקטאָר האָט געצויגען צו כריזאַנטאַן.

די גוטע שטימונג איז צו איהם צוריקגעקומען.

ער האָט ווי איינגאַנצען פערגעסען אין דעם דועל.

ער איז צוגעגאַנגען צום שרייבּטיש און ווידער גענומען ...זיך שרייבּען צום פעטער.

ער האָט אָנגעהויבּען מיט אַ משל, און בּיסלעכווייז האָט ער אָפען דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע פון זיין בּאַגעגעניש מיט דער פרינצעסין ביז דעם פאָרשטעהענדען דועל איינשליס...לעך. ער האָט אָבּער געבּעטען אין דעם בּריף, אַז דער פעטער ...זאָל וועגען דעם גאָר-נישט דערצעהלען דער „מוטער. מחמת ער איז איבּערצייגט — האָט ער געשריבּען — אַז דער דועל וועט זיין ענדיגען מיט גאָר־נישט.

ער האָט פערקלעפט דעם קאָנווערט, אָנגעטאָן דעם צילינ־דער און איז אַרויס פון זיין נומער.

איהם האָט געצויגען אין דרויסען.

בּסך הכל איז געווען 8 פריה.

די בּולוואַרען זענען געווען איבּערראַשענד מיט זייער פוסט קייט; בּלויז אין די גאַסען האָבּען זיך געאיילט אַרבּייטס-מענשען.

דער דאָקטאָר לעווי איז צוגעגאַנגען צו אַ פאָסט-קעסעל, אַריינגעוואָרפען דעם בּריף, און זיך צוריקגעקעהרט אין האָטעל.

אויף די טרעפּען האָט איהם בּעגעגענט דער האָטעל-לייטער וועלכער האָט זיך אונרוהיג צו איהם געווענדט:

— זאָגט, וואָס איז געשעהן? דער פרינץ האָט בּיי אונז געבּעטען די זאַפּאַס-שליסלען פון זיין שוועסטער'ס צימער, זאָגענ־דיג, אַז מיט איהר איז, וואָהרשיינליך, עפּיס געשעהן. דער קאָנ־סיערזש האָט איהם געגלויבּט, און האָט מיך אויפגעוועקט. איך האָבּ איהם איבּערגעגעבּען די שליסלען, און אָט האָט איהר אַזאַ סקאַנדאַל!

בּערוהיגט זיך, מעסיע! — האָט קאַלט געענטפערט דער דאָקטאָר — די גאַנצע מעשה איז נישט ווערט אַ שאָס פּולווער. דער פרינצעסין איז אין אָוועגד נישט גוט געוואָרען, און וויסענ־דיג, אַז איך האָבּ אַ האָמעאָפּאַטיש אַפּטייקעל, האָט זי אָנגעקלאַפּט צו מיר. און געבּעטען, אַז איך זאָל איהר אַריינברענגען עפּיס אַ מיטעל געגען קאָפּ-וועהטאָג. איך האָבּ זיך גיכער אָנגעטאָן, און בּין אַוועק צו איהר. די טיר איז אינגאַנצען נישט געווען פער־שלאָסען; זי האָט זיך בּלויז פערהאַקט, און דעריבּער איז אַרויס געקומען דער גאַנצען טומעל.

— האָט איהר עס אויפגעקלעהרט דעם פרינץ?

— פערשטעהט זיך, האָבּ איך איהם אויפגעקלעהרט, און מיר זענען געבּליבּען גוטע פריינד!

— צו אייך זענען אין דער פריה געקומען צוויי פערזאָן? זיי האָבּען אייך דוקא געוואָלט זעהן, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס עס איז נאָך געווען פאַר זיבּען אַ זייגער.

— יאָ, יאָ, דאָס זענען מיינע לאָנדאָנער פריינד; זיי זענען גאָר-וואָס געקומען ציפאָהרען פון דובר.

דער האָטעל-לייטער איז געווען אינגאַנצען בּערוהיגט, און ער איז אַוועק איבּערדערצעהלען דעם קאָנסיערזש, וואָס דער דאָקטאָר האָט איהם איבּערגעגעבּען.

דער קאָנסיערזש אָבּער — אַן אַלטער היהנער-פרעסער — האָט מיט אומצוטרוי אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— מיר'ן לעבּען, וועלען מיר זעהן! — האָט ער אַ וואונק געטון צום לאָקײַ פון בּעל-עטאַזש.

דער דאָקטאָר איז צוריק אַריין אין זיין נומער, אויסמיי־דענדיג כריזאַנטאַ'ס צימער. ער האָט אַפילו גערעכענט זיך אָפּ־שטעלען און אַריין צו איהר, נאָר ער האָט פון דאָרטען דערהערט שטימען.

ער האָט אַרומגעשפּרייזט הין און צוריק איבּער זיין נומער און די געדאַנקען זיינע האָבּען געשוועבּט איבּער די עליזעאישע פעלדער, איבּער דער פּרעכטיגער אַלטאַנקע, אין דעם קאַבּינעט פון דעם אונטערשטאָטישען רעסטאָראַן. וועגען טויט האָט ער נישט געטראַכט. פאַר איהם איז אַ דועל געווען אַ געוועהנלי־כער זאַך. ער האָט זיך דערמאָנט, ווי אין בּערלין האָט ער זיך דועלירט מיט אַן ענגלענדער, וועלכען ער האָט שטאַרק פערוואונ־דעט און באַק.

ער האָט זיך דערמאָהנט וועגען זיינע צוויי דועלען אין וויסבּאַדען. זיין לעצטע דועל איז פאָרגעקומען צוליעב דער שענער זינגערין אירמאַ אָנאַי, וועלכע האָט זיך שטאַרק גע'חבר'ט מיט אַ יונגען עסטרייכישען דראַגונער גראַף עסטערהאַזע. זי האָט זיך אָבּער נישט גע'חבר'ט בּלויז מיט איהם, נאָר בּכלל מיט דער גאָלדענער יוגענד, ובּפרט מיט איהם, מיט דעם דאָקטאָר לעווי. אַזוי-ווי מ'האָט אָנגעהויבּען צו טייטלען אויפ'ן גראַף עסטערהאַזע מיט די פינגער, אַז די זינגערין מאַכט פון איהם חוזק, און לעבּען לעבּט זי גאָר אַ גוטען טאָג מיט'ן דאָקטאָר לעווי — איז צווישען זיי פאָרגעקומען אַ דועל, פון וועלכען עסטערהאַזע איז אַרויס אָהן אַ לינקען אויער.

דער געליטענער האָט זיך אָבּער אַזוי שטאַרק איבּערגענו־מען מיט זיין מום, אַז קומענדיג אַהיים נאָכ'ן דועל, האָט ער זיך דערשאָסען.

(פאָרטזעצונג קומט)

מעכאַנישע גלאָז-שלייפעריי
און שפּיגעל-פאַבּריק א.פ.
„SZLIF“ Kilińskiego 77
Filja: Nowomiejska Nr. 17
עמפפעהלט אין אַ גרויסען אויסוואַהל: טרעמאָ'ס, טואַלעטען, וואַנד- און טיש-שפּיגלען אין ניקעל און האָלץ-ראַהמען. שײַבּען צו אויטאָס און דראָזשקעס. ס'ווערט אָנגענומען צו גראַווירען אלער־ליי טיש-קרישטאַלען, שייבּלעך פאַר זייגערמאַכערס.
קאָנקורענץ-פרייזען! 891 ערשטקלאַסיגע אויספיהרונג!
אינהאַבּער: ה. בּוים.

בּעקאַנטמאַכונג.
די בּעוואוסטע וואַר־שאָוער פירמע א. ג. J. KRZYPOW האָט ערעפענט -:- אין -:-
לאָדז, 16 בּענעדיקטאַ 16
אַ מעבּעל-לאַגער
קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבּעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדע־ראָבּען. אַנטיקען און פעלצען. כ'קויף פיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזען; קומט און איבּערצייגט אייך
689

זאָרגט וועגען אייער געזונד
די „שווייצאַרישע בּיטערע קריי־טער“ (מיט דער מאַרקע „Kogut“) זענען אָנערקענט בּיי מאָגען-קראַנקהייטען, קישקעס, אָבּסטרוקציעס און גאַל־שטיינער.
„Szwajcarskie Gorzkie Zioła“
זענען אַ מילד און נאַטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע בּיטערע קרייטער“ ערוועקען אַן אַפּעטיט.
עס פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעטשנעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאַד איז די אַפּטייק פון
A. Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען אַרויס אָמוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבּערשיקען).
1468

טליתים-פאַבּריק
אויסאַרבּײַטונג פון וואָלענע, האַלבּ-וואָלענע יידענע טליתים כמו טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספער־טיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בּעקומען בּיליגער ווי איבּעראַל
בּיי א. ה. ציזשינאָווסקי, קאַמיעננאַ 1,
אין צווייטען הויף, פּאַרטער. קומט און איבּערצייגט אייך! 893
בּעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ“

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט, פאַר נירען, בּלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med.
Braun
פּאָלודניאָוואַ 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Akuszerka
E. Sklarowa
ויעלאַנאַ 47, וו. 18
געבּורטס-הילף פּריוואַט און פאַר מיטגלידער פון דער קראַנ־קען-קאַסע.
306

בּית-יעקב פרעבּעל-שולע בּית-יעקב
צעגעלניאַנאַ 24 צעגעלניאַנאַ 24
צוליבּ'ן פערלאַנג פון פיל עלטערן אָנצונעהמען זייערע קינדער אין אונזער פרעבּעל-שולע און צוליבּ מאַנגעל אין פּלאַץ, ווערט געעפענט
אנאכמיטאג-פרעבעל-שולע
מיט הנחה-פרייזען פון 10 זל. אַ מאָנאַט.
איינשרייבּונגען ווערען אָנגענומען טעגליך אין קאַנצעלאַריע פון דער שולע פון 10—12 פאַרם. און פון 5—7 אין אָוונד. 500
די לייטונג.

BANK HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
ŁÓDŹ, ul. PIOTRKOWSKA Nr. 96.
Bank Dewizowy
Łódź, Warszawa, Sosnowiec.
Załatwia wszelkie operacje w zakres bankowości wchodzące:
Dyskonto, Inkaso, Zlecenia giełdowe.
Przyjmuje wkłady w walucie krajowej i zagranicznej. 574

אכטונג אכטונג
ה"ה פריזערס!
העלניש וואַסער 4.25 זל. אַ קילאָ.
בּלומען-וואַסער 4.25 זל. אַ קילאָ.
וועזשעטאַל 3.50 זל. אַ קילאָ.
ראָזיר-זייף Pixin 7.80 זל. אַ קילאָ
אַלץ בּעקומט איהר אַם בּיליגסטען נור אין דער פּערפומעריע פון
י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און צאָהן-ערצטליכער קאַבּינעט
„SANITAS“
צעגעלניאַנאַ 29, טעלעפאָן 44-51
בּעראַטונג 3 זל.

...מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבּינעט
...פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
...קנבּיינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעט־...ע, אַרטרעטיזם, שטיהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, ...בּעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענ־דיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבּען אַ צייגניש.
עמפּפאַנג פון 3 בּיז 5.

מעבּעל
אין גרעסטען אויסוואַהל רעעל און בּיליג
מען דאַרף בּעסמעבעדינגונגן בּעקומט מען נאָר בּיי ה'
...ווינטער, קילינסקי 41,
פּראַנט - געשעפט 459
...כ'קויף אַלט מעבּעל און צאָהל די העכסטע פרייזען

ערשטקלאַסיגער העררען-שניידער
A. Rogozinski
Piotrkowska 85
...נעמט אָן בּעשטעלונגען אויפ'ן פריהלינגס-סעזאָן לויט די נייעסטע פּאַריזער און ענגלישע מאָדעלען. 904
...סאָלידע אויספיהרונג. 989 צוגענגליכע פרייזען.

טעלעגראַמען.

אפיציעל איבערגעריסען די פּויליש-דייטשע אונטערהאַנדלונגען.

בערלין, 12. (ספּ. טעל.) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מיניסטאַרען קאַבינעט איז אָנגענומען געוואָרען אַן עֶנטגילטיגער בעשלוס איבערצוררייסען די אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען וועגען אַ האַנדעלס-אָפּמאַך.

בערלין, 12 (אַטע) היינט נאָכמיטאָג האָט דער פּרעזידענט פון דער דייטשער דעלעגאַציע איבערגעגעבען דעם פּרעזידענט פון דער פּוילישער דעלעגאַציע ד"ר טראַנדזינסקי אַ נאָטע מיט אַ פּאָרשלאָג דערוויילע אָפּצושטעלן די האַנדעלס-אונטערהאַנדלונג און גלייכצייטיג אָנהויבען אונטערהאַנדלונגען וועגען קומען צו אַן אויסגלייך אין דער פראַגע פון בעזעצען די דייטשע בירגער אין פּוילען.

די פעלקער-ליגע אנערקענט די קאַנטאָנער רעגירונג.

לאָנדאָן, 12 (ספּ. טעל.) „מאָרגניג-פּאָסט" האָט דערהאַלטען אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז די כינעזישע דיפּלאָמאַטען ביי די אייראָפּעאישע רעגירונגען האָבען בעשלאָסען איבערצוגעהען צו דינסט צו דער קאַנטאָנער רעגירונג.

די פעלקער-ליגע איז וועט צו אָנערקענען די קאַנטאָנער רעגירונג בתנאי, אַז די דאָזיגע רעגירונג זאָל אָרויסשיקען איהר פאָרשטעהער אין דער פעלקער ליגע.

אלבערט איינשטיין מיטגליד פון דער וויסענשאפטליכע אקאדעמיע אין רוסלאנד

מאָסקווא, 12 (טעלעגראַפיש דורך יט"א) די אַלרוסישע וויסענשאַפטליכע אַקאַדעמיע האָט בעשטימט, אַלס אָנערקענונג פאַר זייער וויסענשאַפטליכע אַרבייט, די פּראָפעסאָרען אַלבערט איינשטיין און אַלבערט מיכעלסאָן, אַלס מיטגלידער פון דער אַקאַדעמיע.

אויסגעפאלען א געדיכטער שנעע אין א"י.

ירושלים, 12 (טעלעגראַפיש דורך י. ס. אַ.) דאָ איז אויסגעפאַלען אַ געדיכטער שנעע, וועלכער האָט בעדעקט די דעכער און גאַסען. דאָס איז דער ערשטער שנעע זייט דעם יאָהר 1921

באנקראט פון א ווארשאווער פירמע.

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס קרייז-געריכט האָט ערקלערט אַלס באַנקראָט די גרויסע טריקאָטאַזש-פירמע דאַווידזאָן און קאַנאַרעק, נאַלעווקי 2.

פראצעס פון מערדער פון דוד פאליק

בוקאַרעשט, (יט"א) דער סטודענט טעאוסו, דער מערדער פון יודישען סטודענט דוד פאַליק איז אונטער אַ זשאַנדאַרמען-וואַך אָבגעפיהרט געוואָרען אין דער שטאָדט קומפּאַלונג (בוקאָווינע), וואו עס וועט פאָרקומען זיין געריכט דעם 15-טען פעברואַר ה. י.

צוויי יודען ארעסטירט אין ניו-יארק

אונטער'ן חשד פון וואַרפען א באָמבע אויף דעם איטאַליענישען קאָנסולאַט.

ניו-יאָרק. (יט"אַ). ביים לאָקאַל פון איטאַליענישען קאָנסולאַט אין ניו-יאָרק האָט אויפגעריסען אַ באָמבע. פון אויפרייס איז קיינער נישט געשעדיגט געוואָרען. בלויז די טירען און פענסטער פון דער וואוינונג זענען געוואָרען צושמעטערט. אין שכנות פון קאָנסולאַט געפינט זיך דער לאָקאַל פון פראָפ. פעראיין פון פוטערוואַרג-אַרבייטער. לכתחילה האָט די פּאָליציי געמיינט, אַז די באָמבע איז געוואָרפען געוואָרען דורך די אַנטי-פאַשיסטען. שפּעטער האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז די באָמבע-וואָרפער האָבען געמיינט אויפצורייסען דעם לאָקאַל פון פראָפ. פעראיין צוליב דעם קאַמף, וואָס קומט דאָרט פאָר צווישען די „רעכטע" און „לינקע" אין פעראיין.

אַלס פערדעכטיגע אין וואַרפען די באָמבע זענען אַרעסטירט געוואָרען די יודישע שניידער-אַרבייטער מאיר שוּמאַצקי און ראובן טער. ביידע אָבער לייקענען, אַז זיי האָבען אַ שייכות מיט דער באָמבע. די אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

קאמף צווישען סאציאליסטען און „האקען-קרייצלער".

בערלין, 12. (אטע) אין דער פערגאַנגענער נאַכט זענען אין דער בערלינער פאָרשטאָט נוערדינג, וועלכע איז בעוואוינט מייסטענס דורך אַרבייטער, אויסגעבראָכען אַ צוזאַמענשטויס צווישען מיטגלידער פון נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס און קאָמוניסטען. אַ באַנדע, וועלכע איז בעשטאַנען פון 300 „האַקען-קרייצלער" זענען בעפאַלען אַ גרופּע קאָמוניסטען און סאָציאַליסטען. דער קאַמף האָט געדויערט 3 שעה. אַ דאַנק דער ענערגישע אינטערווענץ פון פּאָליציי איז דער קאַמף איבערגעריסען געוואָרען. 6 פּערזאָן זענען שווער פערוואונדעט. 45 פּערזאָן האָט די פּאָליציי אַרעסטירט.

ער דארפט לעבען פון לופט...

א יודישער סטודענט ווערט ארויסגעשיקט פון אמעריקא, ווייל ער ארבייט אויף חיונה.

וואַשינגטאָן. (י.ט.א.) דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום האָט בעפוילען אַרויסשיקען פון לאַנד דעם יודישען סטודענט בערנאַרד שולגעסער. דער סטודענט שולגעסער איז געקומען קיין אמעריקא מיט אַנדערטהאַלבען יאָהר צוריק פון ליטע. ער האָט בעקומען אַ וויזע אַלס אַ סטודענט, וואָס וועט אין אַמעריקא פאָרזעצען זיין שטודיום און ער איז אָנגעקומען אין טשיקאַגער אוניווערזיטעט. כדי צו האָבען אויף חיונה האָט שולגעסער אָנגענומען אַ פּאָסטען אַלס אַ לעהרער אין תלמוד-תורה, נישט אויפהערענדיג זיך צו לערנען אין אוניווערזיטעט. דער אַרבייטס-דעפּאַרטאַמענט, ערקלערט אָבער, אַז געבען לעקציעס אין תלמוד-תורה הייסט אַרבייטען, און דאָס טאָר נישט טון אַ פּערזאָן, וואָס האָט בעקומען אַ וויזע צו שטודירען.

לויט אַ השתדלות איז דערוויילע אָפּגעהאַלטען געוואָרען דאָס אַרויסשיקען דעם סטודענט פון לאַנד.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע.

4-טער טאָג.

2000 זל. – נומער 71278.

1000 זל. – נומערן 1214 8756 [...]5993 38920 43823 45230 46181 57928 [...]65019

600 זל. נומערן 8985 11499 [...]8763 37727 38630 42016 59691.

500 זל נומערן: 4122 7918 [...]4081 16575 20067 42273 56970 63731 [...]0104 78975.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
וונערלוכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קוואַרץ-לאַמפּ [...] בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג

DR PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
מענערישע און האַר - הויט - קראַנקהייטען [...] מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט
דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

ANUSOL
WYSZCZEGÓLNIAJ SIĘ ZNAK PODRABIAŃ TOWAROWY
GOEDECKE & Co
WYPRÓBOWANY i WYGODNY SPROWADZAJĄCY ULGĘ w CIERPIENIACH
LECZNICZY ŚRODEK PRZECIWKO
HEMOROIDOM
CZOPKI
ANUSOL
PRAWDZIWY TYLKO w PUDEŁKACH z PLOMBĄ DO NABYCIA we WSZYSTKICH APTEKACH i SKŁADACH APTECZNYCH.
JENERALNI PRZEDSTAWICIELE NA RZECZPOSPOLITĄ POLSKĄ DOM HANDLOWY
ED. KOCH i W. BORMANN
WARSZAWA
UL. BODUENA No 1.

לעטשניצע „זדראָוויע"

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
אויף נאַוואָמיעסקאַ 3 (ווסכאָדניאַ 13), טעלעפאָן 37 76.

אינערע קראַנקהייטען	ד"ר קראַוש ד"ר סלאָבאָדסקי	3 4 זונטאָג 10½-11½ 10½ 12 זונט. 12-1.
נערווען קראַנקהייטען	ד"ר בראָניסל. פרענקעל " קלאָזענבערג	12½-1½ חוץ פרייטאָג 11-12 חוץ פרייטאָג
מאָגען און קישקע קראַנק	ד"ר אלכסנד. מאַרגאַלים ד"ר י. מייבוים מאַרושינסקי	12 1, זונטאָג 12-1 10—11 אחוץ זונטאג.
אינערליכע קראַנקהייטען	ד"ר גיביאַנסקי " קאַץ " לעווי " כאַז העניריכ	9½—11½ זונטאָג 9½—11 12—2 זונטאָג 11—12 3—4½ זונט. 1—2 10 — 11 זונטאָג 12—1
קינדער קראַנקהייטען	ד"ר סאַלאָוויעטשיק אַרק " מאַשלאַנכא " פרעכנער	10½-12 3-5 ז. 12-2 1½-2½ זונט. 10½-12 5-6½ זונטאָג 9-10½
כירורגישע קראַנקהייטען	ד"ר גאָלדמאַן " פערלים	3½-4½ זונט. 9½-10½ 1-11 6-7½ זונט 11-1
פרויען קראַנקהייטען	ד"ר אראָנסאָן " אייגעראָוו	12-1 זונטאָג 12-1 דונערשטאָג, פרייטאָג 1½-2½ מאָנ. מיטו. דאָנ. ש. 10⁵⁰-11²⁰
נאָז, האַלז און אויערן קראַנקהייטען	ד"ר העלמאַן " ראַבינאָוויטש	3½-4½ חוץ זונטאָג 2-12 זונט. 2-12
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען	ד"ר פאָלק " זאָנענבערג	3-4 זונטאָג 9-10 11-12 זונטאָג 11-12
רענטגענאָלאָג	ד"ר קיילסאָן	3-7
ערצטליכע אַנאַליזען	ד"ר מ. קאַצען	

וויזיטען אין שטאָדט — פּאָקען-שטעלען. רענטגענאָגראַפיע וועטליכע דורשטראַהלונג — (קוואַרץ לאַמפּען). אלערליי אַנאַליזען און אונטערזוכונגען. די לעטשניצע איז טעטיג טעגליך פון 8.30 פריה ביז 7.30 אָוענד. זונטאָג פון 8.30 פריה ביז 2 אַ זייגער נאָכם.

זיידענשטאָפען

אלערלעצטע נייהייטען!

אין אַ גרויסען אויסוואַהל און צו אלערנידריגסטע פרייזען עמפּפעהלט

ס. ציעשעלסקי, פּעטריקאָווער 109

פּראַיס, 1. שטאָק, טעל. 23-68

רעעלע און גוטע בעהאַנדלונג! 906

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוענד.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זיך איבערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2
מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

א צימער
ביי אַן אַנשטענדיגער פאַמיליע מיט אַ בעזונדער אײַנגאַנג און בעקוועמליכקייטען אין צענטער וווינטויל מעבלירט, פון זאָפאַרט צו פערמיטען, עס קאָן אויך זיין מיט אַ גרויסע רעמיזע. צו ערפאַהרען אין אדמ. 833

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האַר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוענד, פריה—12 ביז 3 נאָכם. 873

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-היל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד.

Dr. Z.
Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

פערקויפט נישט אײַערע דיוואַנעם

44 מעבעל 44

פעלצען, ניי-מאַשינען סאַמאָוואַרען א. אַ. וו. בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאַנסקאַ (דלוגאַ)
בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידען
מעבעל, שיין! גוט! און ביליג!

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר'מלחמה'דיגע וועקסלען?
מתי תקום משנתך?
איצט וועסטו קומען און ביוראָ
17 פעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פעטער אין קאָמיסאַריאַט-רושאַנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסגאַנג ראַזעטשעס; און אין אַלע פּאָליצייאַ-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען און אַלע שפּראַכען.
רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ
פעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג!

ראַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
קאָנסטאַנטינער 8
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פרייזען ביליג! פּאָרטאַציע אָהן געזאַלט

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזשעלנאַ) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6⁵⁰—8 אָוו.

שטאָפּערינס
צו הערען-שטאָפען קענען זיך מעלדען וואָלאַנסקאַ 5 ביי א. זאַיאָנץ 016

אנאנסען - פרייז: פאַר א מילימעטער - שורה.

פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָך'ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

אבאָנאָמענט-פרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביטאָג און בײַנאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.